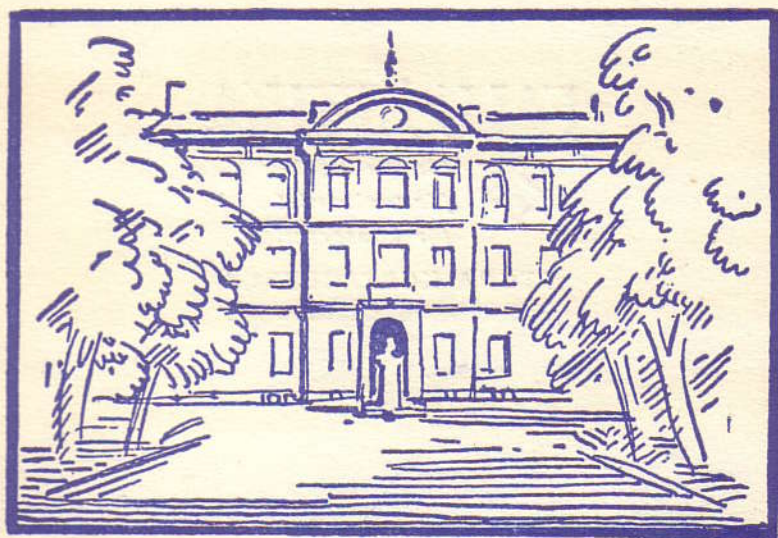

Gamla Falsukamrater

1945

FALU-ÄTTIKA

för matlagning

för matbordet

för konservering

STORA KOPPARBERGS
BERGSLAGS AKTIEBOLAG

GAMLA
FALUKAMRATERS
ÅRSPUBLIKATION
1945

Tryckt hos
Falun Nya Boktryckeri Aktiebolag
Falun 1945

Är föreligger nu 1945 års publikation, den 17:e i ordningen sedan starten för 25 år sedan. Något jubileumsnummer vill den inte ge sig ut för att vara. På ett sådant ställs ju alldeles särskilda krav och redaktören är nöjd om han lyckats tillfredsställa de blygsamma fordringar han hoppas Falukamraterna ställer på honom. För en gångs skull har han inte varit ensam om arbetet, vilket han tolkar som ett tillförlitligt tecken på föreningens under de senaste åren starkt ökade livaktighet.

Dess stiftare Wilken Wilkenson har bidragit med en lustig episod, som han erinrat sig i sitt tusculum uppe i Röjeråsen, och dess outtröttlige skattmästare aktuarie Sven Bouvin ger med kalla men intressanta stoffor besked om föreningens utveckling under årens lopp. Revisor Sven Pählgren har också gjort sitt bästa för att lätta redaktörens arbetsbörda och kanske kan deras välvilliga bistånd inspirera andra skrivkunniga Falukamrater till medverkan i nästa publikation.

Under ett styrelsesammanträde för en tid sedan kom vi att resonera om det egendomliga i att Falu läroverk till skillnad från de flesta andra ärevärdiga lärdomsskolor inte har fått sin historia skriven. Den borde skrivas så småningom, det var vi överens om. I väntan på att historieskrivaren skall framträda kunde vi emellertid gripa oss an med att samla så mycket material som möjligt. Många äldre medlemmar sitter inne med ovärderlig förstahandskunskap om skollivet i Falun före sekelskiftet och vad vi, som är lite yngre, kan erinra oss blir av största intresse för en krönikör om några decennier. ...

För att göra en lång historia kort: var och en av oss skulle genom att i publikationen berätta personliga minnen från sin skoltid väsentligt underlätta skrivandet av Falu läroverks historia. Var så goda och sätt i gång. Publikationens spalter står öppna för Er.

REDAKTÖREN.

Gamla Falukamrater!

Vid besök i den gamla skolstaden glöm ej restaurant **HOLMEN**, som med sina två matsalar av olika karaktär, sin hemtrevliga festvåning, sina vackra konstverk av falukonstnärer och sin goda mat till hyggliga priser blivit

Restauranten för alla

Bergslagens Allmänna Restanrantaktiebolag

En
produkt
från

A. W. Herdins Färgverk A-B - Falun

EN 25-ÅRSKAVALKAD:

FRÅN "Kronprinsen" TILL

"Spegelsalen"

Av Bernt Bernholm

På aftonen den 31 januari 1920 strömmade ett fyrtiotal herrar in på restaurang Kronprinsen vid Drottninggatan. De såg ut på olika sätt och var olika gamla, men ett par saker hade de gemensamt: de bröt på dalmål och hade sett dagens ljus i det förnämsta av alla svenska landskap. Där syntes grosshandlaren Wilken Wilkenson, rättviksmas, amerikaresenär och uppfinnare av ett förträffligt bokföringssystem och där såg man bröderna Petrini, av vilka den ene var docent i filosofi i Uppsala och uppfinnare av "takoped" samt det "stearinbesparande lackluset". Vidare professorerna Zettersteen och Arvid Johansson, byråingenjören Sigurd Litström, revisor Karl-Magnus Erlandsson, hovrättsrådet Sam Ström och åtskilliga andra.

För att inte läsaren i fortsättningen skall distraheras av grubbel över ordet "takoped" meddelas härmed att det lär åsyfta någon finurlig förbättring av dåtidens skridsko, som kunde bringas att framila genom trampning upp och ned. Eftersom utförligare förklaring inte stått att få, måste ni låta er nöja med denna något dunkla upplysning.

Det var Wilken Wilkenson, som sammankallat alla dessa herrar till Kronprinsen. När tanken på en sammanslutning av gamla elever i läroverket i Falun först rann upp i hans hjärna vet vi inte, men det är känt, att han den 15 januari 1920 skickade runt en "budkavle" till alla dalkarlar, som han visste bodde i Stockholm. I denna föreslog han, att de skulle sluta upp kring gemensamma skolminnen varpå han slutade med en förhoppning att de med sina sjungande dalaröster skulle "jaka till".

Nu stod de där

på Kronprinsen alla de som jakat till och tryckte varandras händer och letade i varandras fårade ansikten efter de gamla välkända dragen. Fullkomlig enighet rådde om att en förening borde bildas med syfte att vidmakthålla och stärka kamratskapet och kärleken till det gamla Dalarna. Arvid Johansson, som var professor vid Tekniska högskolan ledde förhandlingarna och utsågs även till ordförande i den styrelse, som fick i uppdrag att utarbета förslag till stadgar för föreningen. Stämningen var god och glad och de som fick den omedelbara nyttan härav var Wiens nödlidande studenter. Till deras förfogande ställdes en hopsamlad penningssumma och offergärningen betraktades som ett gott omen för framtiden. Givmildheten har ju också sedermera satt en stark prägel på föreningen Gamla Falukamrater.

Nästa livstecken från föreningen kom den 20 maj, då omkring 60 medlemmar samlades på Stallmästaregården för att anta det stadgeförslag, som interimstyrelsen utarbetat under våren. Den första styrelsen fick följande sammansättning: ordf. prof. Arvid Johansson, v. ordf. hovrättsrådet Sam Ström, sekr. grosshandlare Wilken Wilkenson, skattmästare bankdir. Lennart Hansson, klubbmästare revisor K. M. Erlandsson. Övriga styrelsemedlemmar blev musikdir. Patrik Vretblad, kapten C. O. Lönnqvist, bankir Bror Bredberg och löjtnant Fredrik Järta, den sistnämnde suppl.

Den 16 november

var denna styrelse redo att genom sin entusiastiske sekreterare utsända följande pampiga upprop: "I gode dalamän! Den världsomfattande sammanslutningen mellan f. d. studerande vid Falu läroverk väntar att Du skall ifylla bilagda anmälningsblankett! Å denna få vi några viktigare data som konturera Ditt sköna liv. Men även utförligare biografiska uppgifter äro välkomna — nu eller senare. Kom ihåg att föreningens arkiv är enda rätta platsen för Ditt självbiografiska testamente till eftervärlden. Med denna anmälningsblankett i kortregistret skall jag icke längre stå svarslös, när statsmakterna 1, 2, 3 begära närmare upplysningar om Dalarnas stora söner! Även medlemmar på

landet, i Amerika etc. få riklig valuta för medlemsavgiften: genom föreningens rikt flödande litteratur komma de i kontakt med det sanna kamratskapets kraftstation! Och åtminstone tre gånger årligen få de anledning resa till Stockholm . . . Hjälpa oss i våra lovvärda ansträngningar att taga reda på så många som möjligt av de gamla skolkamraterna! Hälsande Dig tecknar Med vördnad för de äldre och mildhet mot de yngre Sekreteraren.

Uppropet bar frukt: 120 medlemmar noterades av skattmästaren. Den äldste var 75, den yngste 22 år gammal och mottot "(snälla) skolpojkar är vi allihopa" passade bra in på samtliga. Hör bara hur det lät i ett telegram, som skickades till rektor Sefve vid föreningens födelse: "Falu skolpojkar av alla generationer från 1864, samlade till bildande av föreningen Gamla Falukamrater i Stockholm, anhålla genom Eder såsom nuvarande styresman för Falu högre allmänna läroverk få framföra vårt tack till läroverket för den skatt av kunskap och uppfostran skolynglingen kanske ej alltid värderade, men som livet lärt oss skatta som vår dyrbaraste egendom."

Kärleken till skolan

fick förresten omedelbart en vacker manifestation i ett förslag till resande av en minnesvård på gamle rektor C. J. Dahlbäcks grav på Kopparbergs kyrkogård i Falun. Minnesvården avtäcktes den 3 juni 1923 i samband med en vårstämman.

1923 festes också en annan milstolpe i föreningens historia. I april kom den första publikationen ut med kapten Lönnqvist som chefredaktör. Ansvarig utgivare var han däremot icke. Någon sådan ansågs icke erforderlig och ansvaret — för innehållet — lades ungefär som det är nu till stor del på de gamla falukamraterna själva. D. v. s. redaktören närde den fromma förhoppningen att bidrag i en tät ström skulle flyta in på hans redaktion. Därför djärvdes han t. o. m. antyda, att publikationen kanske skulle kunna bli periodisk och utkomma med fyra nummer årligen. Från 1923 till 1930 utkom 10 nummer av tidningen och det var vackert så. Ur det första numret tillåter jag mig knycka detta roliga "betyg över undergången födelsedagsprövning", vilket ett slag utdelades till dem som fyllt 50 år.

"Dagens hjälte, som på tid, han själv bäst känner, lämnade

Falu Högre allmänna läroverk och inträdde i Livets Skola, har vid den i enlighet med föreskrifterna i stadgan för Föreningen Gamla Falukamrater anställda och denna dag år 1921 avslutade födelsedagsprövning erhållit följande vitsord:

För skriftlig Anmälan till kamratföreningen	Berömlig
» insikter i Dalamålet	»
» » i Utländskt tungomålstalande	»
» » i Historia (rolig)	»
» » i Geografi (och kärlek)	»
» » i Filosofisk propedeutik	»
» » i Räkningar	»
» » i Fysik (egen)	»
» » i Kemi (vardagslivets)	»
» färdighet i Teckning (av aktier)	»
» » i Skrivning (upp och av)	»
» » i Gymnastik och vapenvila	»

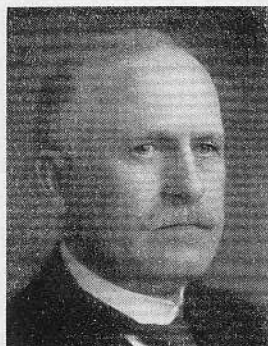
och har bemälda födelsedagsbarn efter den tid han vid Läroverket i Falun vistades, ådagalagt mycket god flit samt mycket gott uppförande.

På grund härav har födelsedagsbarnet befunnits i avseende på den fyllighet, som undervisningen i Livets Skola avser att

SEX FÖRGRUNDSFIGURER

Wilken Wilkenson.

Arvid Johansson.

Hjalmar Dahl.

bibringa, förtjäna vitsordet Berömlig, vartill han härmed på det hjärtligaste gratuleras av

Gamla Falukamraterna.

Numera har denna pigga form av födelsedagshyllning fallit i glömska inom föreningen. Hur vore det att uppliva den igen?

Tiden gick

och Gamla Falukamrater samlades ett par tre gånger om året till sammanträden på Kronprinsen, Stallmästaregården, Rosenbad, Konstnärsklubben, Pelikan, Gillet, Lidingöbro värdshus, Tre Remmare, Royal, Tattershall, Foresta, Riche, Metropol samt Vaxholms hotell. När 1930-talet ingick syns föreningen ha enat sig om att huvudsakligen hålla till på Riche. Sammanträdena var inte alltid talrikt besökta, vilket enligt många uppfattning berodde på att programmen stod på ett för »högt» plan. Men glädjeämnen saknades inte. Som t. ex. när den gamle hedersmannen, tunhuken och veterinären Axel Pålman råkade . . . Men varför inte berätta historien från början.

Pålman brukade genast slänga titlarna med alla falukamrater på sammanträdena — utan ceremonier. En kväll när han gjorde

UNDER DE TJUGOFEM ÅREN

Sam Ström.

Karl Magnus
Erlandsson.

Sigurd Litström.

en hälsningsrond och strödde sitt fryntliga "Goddag på dag du" till höger och vänster träffade han på ett ansikte som han inte sett tidigare. Han störtade omedelbart fram till den okände och sa: "God dag på dag Du. Vad heter du då?"

"Jag heter Sköld", sa den andre.

"Å va är du fönåt då?" frågade Pålman.

"Jordbruksminister", sa den andre.

"Jaså, jaha, då ä ett bra yrke dä mä. Ajö mä dag."

Och så gick Pålman vidare, alldeles oberörd av att han råkat kalla nuvarande försvarsministern för du.

Pålman spelade förresten huvudrollen i en liten historia som det kanske är indiskret att berätta, men jag tar risken.

Vid ett sammanträde spelades och sjöngs Dalasången. Löjtnanten Fredrik Järta reste sig, knekt som han var, men mitt emot sig hade han en falukamrat, som ansåg att man bara skall resa sig under Kungssången och Du gamla, du fria. Järta hutade åt honom — vi kan kalla honom L. — men det hjälpte inte och bagatellen slutade med ovänskap, som visst räckte ganska länge. Men på ett senare sammanträde tyckte Axel Pålman, att det egentligen ganska barnsliga grollet borde få ett slut och så gick han efter den stadiga käpp, som han för det mesta var beväpnad med. När han kom tillbaka hötte han med käppen och sa: "Nu pöjkar, tar ni inte varann i hand får ni smaka den här". Allmän förtjusning förstås och det var klart att "pöjkarna" tog varann i hand.

Innan vi lämnar Pålman måste jag nämna, att han höll ett verkligt roligt och originellt föredrag i föreningen vid ett tillfälle. Han talade om hästskor genom tiderna och eftersom han var lärare på Veterinärhögskolan kunde han ämnet på sina fem fingrar.

I alla fall

fanns det som sagt de som tyckte att stämningen på sammanträdena borde livas upp. Till dem hörde kapten Lars Sparr. När ordföranden med ordet "skål" öppnat den "allvarliga delen" av förhandlingarna på vårfesten på Vaxholm 1928 föreslog han — i en skrivelse — att en nubbevisa borde anskaffas. Styrelsen låg inte på latsidan och till nästa sammanträde debuterade bränn-

vinslåten "Få, få . . ." Till yttermera visso hade direktören och sekreteraren Joël Kyhle — också på Sparrs förslag — skrivit styrelseprotokollet på vers. Sekreteraren erkände att förslaget åsamkat honom stort psykiskt lidande:

"Jag kände att jag bleknade
och knäna mina veknade
vid dylik framtidsvy
en tanke då dock slog mig
med kanske något i sig
den är då ganska ny:
jag ville dekretera
att Sparr ska exekvera
det han på hjärtat haver — uppå vers
det skulle säkert tjäna
att festen glans förläna
och nödig krydda giva åt denna enkla färs."

Sparr var ständig opponent på sammanträdena, men en rolig sådan. När den vördade ordföranden, professor Arvid Johansson, på en kollation i december 1929 med vita duken som flygande matta lät falukamraterna göra ett besök på Barcelonautställningen tackade Sparr för det utmärkta föredraget, men han kunde inte låta bli att uttrycka sin djupt kända besvikelse över att professorn totalt glömt låta resenärerna siffta bekantskap med Spaniens eldiga senoritas, vilka givetvis bort ingå i programmet.

I den här vevan

började diskussionens vågor gå höga på styrelsesammanträdena. Det gällde frågan om vad som "borde göras för att föra förningen ut ur det dödvatten, vari den f. n. befinner sig", som det står i ett protokoll för den 7 mars 1930.

Man beslöt lätta på bestämmelserna om medlemskap i förningen. Även sådana som inte tagit studenten i Falun men som hade starkt intresse för Dalarna borde få inväljas. Och vidare beslöt styrelsen, som tydligen inte hade så höga tankar om sin egen förträfflighet, att två styrelsemedlemmar skulle avgå varje år. Detta för att få in lite friskt blod.

Ännu på våren 1933 hade den nya given inte burit frukt, åtmin-

stone inte om man får tro signaturen A. P—n, — Axel Pålman?
— som efter ett sammanträde på Piperska muren den 28 maj
gick hem och skaldade några pessimistiska verser: Dikten börjar:

Det var en afton på Pipers mur.
Det var i Sidenvalls tider.
Av tal och otal det blev en skur
allt efter kvällen framlider.

Kjersén han klaga' på männens tal,
som sig till festen infunnit.
Han trodde kärleken blivit sval
för Falutid, som förunnit.

Anslutningen till detta vårsamkväm var också mager: summa 18 deltagare. Men redan på hösten samma år började hjulet gå åt andra hållet. Deltagarantalet i sammanträdena steg och medlemsantalet i föreningen steg väl antagligen också, men därom lämnar vår förträfflige skattmästare besked i en specialartikel på annan plats i publikationen. Anledningen till den plötsliga uppräckningen?

Jag vet inte säkert

men jag tror den kom som ett resultat av Gustaf Fredenholms energiska uppträdande i biljettluckan på Stockholms Central. Som nyutnämnd skattmästare i föreningen skildes han endast motvilligt från föreningens medlemsförteckning och inbetalningskort för medlemsavgifterna. Han hade dessa med sig i biljettluckan och så snart det kom en falukamrat för att resa hem till Dalarna frågade han: "Har du betalt medlemsavgiften?" Var det en dalmas, som inte tillhörde föreningen fast ingenting hindrade att han gjorde det, frågade Fredenholm: "Varför är du inte med i Gamla Falukamrater?"

Det sägs, att vederbörande inte fick köpa biljett förrän han betalt medlemsavgiften eller gått med i föreningen. Och om någon var så oförsiktig, att han gav Fredenholm en hundralapp som betalning för biljetten till Dalom fick han femtio kronor för litet tillbaka. Femtiolappen tog skattmästaren hand om och så var föreningen Gamla Falukamrater en ständig medlem rikare.

Är det någon som nu inte förstår varför föreningen ökade i antal och välstånd må han skylla sig själv.

Välståndet blev t. o. m. så stort, att Fredenholm, när han vid firandet av rektor Sundbergs 75-årsdag i Falun stötte ihop med Anders Vikar, kunde spela Wallenberg. I vårdslös ton framkastade han för den imponerade rektorn: — Vi har för mycket pengar i kassan. Är det ingenting ni behöver i skolan? — Jo, en pendyl, sa Vikar. — Men den ska va fin. — Du ska få 1,000 kr. till en, sa Fredenholm. Det blev en pendyl till högtidssalen, tre oljemålningar av lika många f. d. rektorer samt den första egentliga "storträffen" i Falun.

Första "storträffen"

kom alltså året därpå i samband med läroverkets återinvigning efter den stora tillbyggnaden. Det blev en av de största banketter, som någonsin ägt rum i gruvsta'n. 250 personer bänkade kring gästabudsborden på Grand och åtskilliga av dem hade kommit dit med extra sovvagnsförbindelse ordnad till extra billigt pris. Ett sådant extratåg var ju en bagatell för skattmästaren. Statsrådet Engberg, biskop Billing, landshövding Eriksson m. fl. framstående män var inbjudna, och efter festen fanns det bara några hundra kvar i kassan. Två år senare prasslade där åter fyra sköna långschalar. Föreningens ekonomi stod på stabila fötter och det gör den fortfarande.

Innan jag sätter punkt skall jag erinra om vilka, som stått vid rodret under de tjugofem åren. Föreningen har haft bara fyra ordföranden sedan starten. Den förste var Arvid Johansson, som regerade från 1920 till 1930, den andra Karl Sidenwall 1930—1934, sedan Hjalmar Dahl från 1934 till 1942 och nu har vi Arvid Collén, som tyvärr hotat med att avgå, så snart han rott jubileumsfesten i land.

Den här episteln har redan blivit alldeles för lång och den tålmodige läsaren skall därför inte tröttnas med hur det var på storträffarna 1939 och 1943 — ytterligare två goda milstolpar i Gamla Falukamraters historia. Det låter som om festerna är huvudsaken, men man minns nu dem bäst. Och dessutom är det självklart att en kamratförenings livsformer är . . . ska vi säga festliga.

25-ÅRSJUBILEET PÅ GRAND HOTELL

Arvid Collén håller
jubileumsfestens
trådar i sin
hand.

Den 12 maj firas i Spegelsalen på Grand Hôtel i Stockholm Gamla Falukamraters 25-årsjubileum. Det blir som ni förstår en klang och jubelfest av stora mått i synnerhet som den kopplas ihop med årets student-jubiléer.

Enligt vad publikationens redaktör erfarit från initierat håll kommer samtliga jubilerande studentårgångar att "ställa upp": ifrån 55:orna med Axel Granholm i spetsen och ända ned till 1935 års studenter.

När detta skrivs är programmet ännu inte utformat i detalj, men klart är i alla fall att Arvid Collén, som lyckligtvis i sista stund kunde förmås att stanna kvar som ordförande över jubiléet, skall hålla hälsnings- och högtidstalet. Någon trevlig underhållning blir det förstås också och vad maten och drycken anbelangar kommer Grand att prestera sitt yttersta för att göra alla gamla och unga falukamrater nöjda och belåtna. För dansmusiken svarar en orkester av förnämlig kvalitet och Spegelsalens parkettgolv är så perfekt att var och en som kastar sig ut i dansens virvlar kommer att ångra, att han inte sökt in vid Operans balett.

Och så skall bara tilläggas, att det vore bra om en representant för varje jubilerande studentårgång på festdagen eller tidigare satte sig i förbindelse med festarrangörerna. Det finns kanske en och annan detalj beträffande placering o. dyl., som behöver diskuteras.

Nu drar det ihop sig till en sjudundrande fest igen. 25-årsjubileet i Spegelsalen på Grand Hotel i Stockholm. I den ljuvliga månaden maj firas det och vi gamla falukamrater kan begå jubiléet i den angenäma vetskaben, att föreningen har god vind i seglen.

FADER WILKENS ON HAR ORDET:

TIDNINGSARTIKEL GAV UPPHOV TILL *svensk storindustri*

De som voro med under Föreningen Gamla Falukamraters första år minnas säkert huru jag, då som senare, blev överhövan hyllad som föreningens "fader". Men, när allt kommer ikring, så kanske alla de där rosorna icke voro så alldeles meningslösa: mitt redan nämnvärda självförtroende behövde kanske ytterligare stärkas för följande bravad.

Åren 1922—24 reste jag varje vinter till U. S. A. i affärer. Därunder kom jag att fundera på att det var alldeles på tok att vi importerade sådana mängder bilar, samtidigt som våra egna verkstäder gingo för halv maskin. Vid samtal med en bekantskap från Svenska Ingenjörsföreningen i Brooklyn fick jag ytterligare stöd för min uppfattning att Sverige hade alla förutsättningar för att i större skala tillverka en svensk bil: företagare, ingenjörer, arbetare, fabriker och material — allt fanns! Det var blott företagsamheten som fattades.

Hösten 1923

hade jag kommit så långt i dessa funderingar att jag *måste* göra något. För att lätta mitt sinne satte jag mig så en söndag och skrev ned vad jag hade på hjärtat. Under vanliga förhållanden brukar jag plåga mig med att kritiskt granska, stuva om, ändra och justera vad jag fått ned på papperet, men den här gången blev ingenting ändrat: innehållet var allt, formen en bisak.

När jag var färdig sände jag luntan till en bekant, direktör Sjöberg i Stockholms Dagblad, och bad honom införa mitt opus oförändrat. Det var skrivet med heta pulsar och jag var rädd för att något av stilens omedelbarhet, värma och kraft kunde gå förlorad vid eventuell retusch.

Brevet var postat, jag hade gjort vad på mig ankom, och jag blev lugn. Snart hade jag glömt alltsammans.

Så kom den

stora skrällen! En vårdag 1924, då jag vid frukostbordet ögnar genom min amerikanska tidning, så får jag se en notis som i högsta grad intresserade mig. Från Stockholm meddelades att en svenskamerikan i en tidningsartikel påvisat möjligheten att göra Sverige till en stormakt på biltillverkningens område. Artikeln hade gått genom svenska pressen och tilldragit sig åtskillig uppmärksamhet, bland annat hade uppslaget diskuterats på ett möte på Teknologföreningen. Därvid hade några kända, namngivna män talat för förslaget såsom mycket väl realiserbart.

I maj var jag i Stockholm, stegade upp till St. D. och fick se min artikel i pränt. Den hade slagits upp på en helsida och försetts med en högeligen smickrande, men våldsamt överdriven presentation, som kom rodnadens vackra blommor att stiga upp på mina kinder! Däri framställdes jag som en energisk dalmas och uppfinnare etc., etc. Nåja, tänkte jag, om verkan därigenom blir större, så låt gå!

Resultatet blev Volvo. Våren 1927 hade jag nöjet bliva bjuden på en åktur i den första bilen av detta märke, en konkret inkarnation av kärnan i min insändare.

Är icke detta något underbart! En enkel man skriver i sin enfald en artikel som tryckes, läses och ger upphov till en svensk industri med en omsättning som räknats i hundratals miljoner kronor! Nog fick vi lära oss skriva svenska i Falun!

Med en hjärtlig hälsning till alla gamla falukamrater!

Röjeråsen den 15 mars 1945.

Wilken Wilkenson.

LÄMPLIG FELSÄGNING

Ivan J. gick i 3:an på andra året till lärarnas fasa. Möjligen hade han en föraning om att han inte skulle fortsätta i läroverket, när han en gång skulle läsa den bekanta dikt, som börjar: "Nu vill jag ej längre dväljas här..."

Ivan klämde nämligen i med all sin kraft: "Nu vill jag ej längre djävljas här..."

Kommer någon ihåg förresten vem som skrivit dikten? Tala i så fall om det för Sven Påhlgren. Då blir han glad, ty det är han som berättat historien.

VAD *statistiken* BERÄTTAR OM GAMLA FALUKAMRATER

Av Sven Bouvin

I nför kamratföreningens 25-åriga tillvaro torde några data till belysande av föreningens utveckling och nuvarande storlek kunna påräkna ett visst intresse.

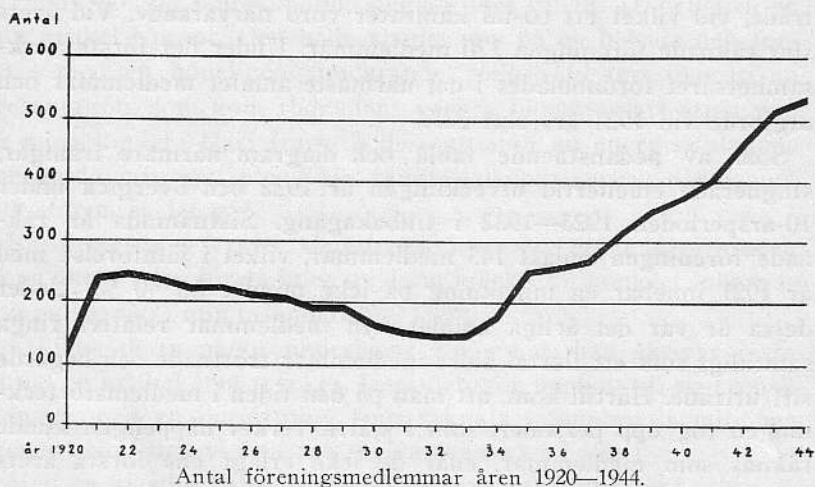
Den 20 maj år 1920 hölls i Stockholm konstituerande sammanträde, vid vilket ett 60-tal kamrater voro närvarande. Vid årets slut räknade föreningen 120 medlemmar. Under det första verksamhetsåret fördubblades i det närmaste antalet medlemmar och utgjorde vid 1921 års slut 237.

Som av nedanstående tablå och diagram närmare framgår, stagnerade emellertid utvecklingen år 1922 och övergick under 10-årsperioden 1923—1932 i tillbakagång. Sistnämnda år räknade föreningen endast 143 medlemmar, vilket i jämförelse med år 1921 innebar en minskning på icke mindre än 40 %. Under dessa år var det årliga antalet nya medlemmar relativt ringa samtidigt som ett flertal äldre medlemmar tröttnade och begärde sitt utträde. Härtill kom, att man på den tiden i medlemsförteckningen tog upp personer, som i själva verket näppeligen kunde räknas som medlemmar, enär de icke erlagt ens första årets medlemsavgift. Dessa "luftmedlemmar" strökos dock sedermera, vilket delvis förklarar regressen. Emellertid började situationen i början av 30-talet bliva rätt kritisk. Omnämnas kan, att år 1929 endast inflöto 15 kr. i årsavgifter mot normalt 600 à 700 kr. under tidigare år.

Antal medlemmar vid slutet av åren 1920—1944.

År	Antal	År	Antal	År	Antal	År	Antal
1920	120	1927	205	1933	146	1939	350
1921	237	1928	190	1934	174	1940	371
1922	243	1929	190	1935	249	1941	401
1923	236	1930	162	1936	255	1942	462
1924	220	1931	150	1937	267	1943	522
1925	221	1932	143	1938	310	1944	532
1926	210						

Åren 1933 och 1934 började medlemsstocken på nytt att växa till följd av intensifierad medlemsvärkning. Påfallande kraftig var tillväxten år 1935, då nettoökningen uppgick till icke mindre än 75 medlemmar. Den gynnsamma utvecklingen under åren 1934—1944 framgår särskilt tydligt å nyssnämnda kurvdiagram. Nyrökryteringen har varit glädjande stor, särskilt under sådana år, då "storträffar" anordnats. Emellertid anmälas vid dessa tillfällen en del kamrater, som sedermera icke inbetala någon årsavgift och till följd härav kommit att ingå i medlemsförteckningen som "luftmedlemmar". När dessa därpå vid storstädning av matrikeln strykas, kommer vid vissa tillfällen utvecklingen

att te sig skenbart mindre gynnsam än den i verkligheten varit. Numera har emellertid skattmästaren, som bär ansvaret för matrikeln och medlemmarnas rätta registrering, infört den bestämmelsen, att ingen nyanmäld räknas som medlem, förrän första årsavgiften erlagts. Den i jämförelse med föregående år relativt svaga nettoökningen år 1944 (10 st.) sammanhänger med dylik storstädning av medlemsförteckningen. Under detta år tillfördes föreningen emellertid 27 nya medlemmar. Medlem, som resterar för årsavgift under två på varandra följande år, skali enligt stadgarna strykas. Under år 1945 kommer sannolikt så att ske beträffande ett 10-tal medlemmar.

Vid början av år 1945 räknade föreningen 532 medlemmar, därav

17 kvinnliga. Icke mindre än 90 av de nuvarande medlemmarna tillhörde föreningen redan under dess första verksamhetsår 1921 och hava sålunda med få undantag utan avbrott tillhört föreningen i 25 år. Vid början av året utgjorde antalet ständiga medlemmar, vilka inbetalat en engångsavgift av 50 kr. 61 st., och antalet årsbetalande medlemmar 455. Fria från avgift enligt styrelsens beslut voro 4. Antalet hedersledamöter uppgick till 12.

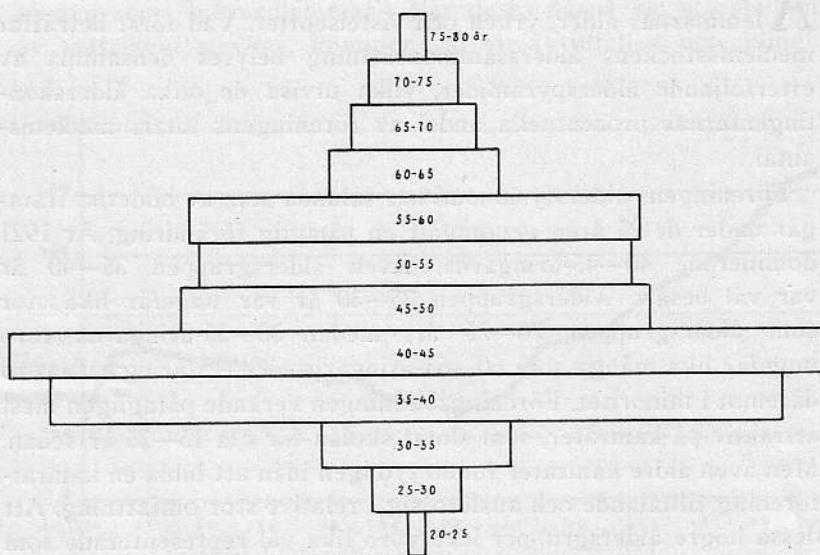
Av intresse i detta sammanhang kan jämväl anses vara medlemmarnas ålder, yrken och vistelseorter. Vad först beträffar medlemsstockens ålderssammansättning belyses densamma av efterföljande ålderspyramider, vilka utvisa de olika ålderskontingenternas procentuella andel av föreningens totala medlemsantal.

Föreningens åldersfysionomi har sålunda som av bilderna framgår under de 25 åren genomgått en påtaglig förändring. År 1921 dominerade 40—45-åringarna. Även åldersgruppen 35—40 år var väl besatt. Åldersgruppen 25—30 år var ungefär lika stor som åldersgruppen 70—75 år, medan 30—35-åringarna voro ungefär lika många som 60—65-åringarna. 20—25-åringarna voro däremot i minoritet. Föreningsbildningen verkade påtagligen mest attraktiv på kamrater, som slutat skolan för c:a 15—25 år sedan. Men även äldre kamrater funno tydligen idén att bilda en kamratförening tilltalande och anslöto sig i relativt stor omfattning. Att dessa högre åldersgrupper icke voro lika väl representerade som medelåldrarna 35—45 år sammanhänger sannolikt därmed, att dessa årskullar decimerats i större omfattning än vad fallet är beträffande medelåldrarna.

Medlemmarnas åldersfördelning åren 1921 och 1944.

I åldern	År 1921 I proc.	År 1944 I proc.	I åldern	År 1921 I proc.	År 1944 I proc.
20—25 år	0,4	2,1	55—60 år	12,5	15,7
25—30 „	2,4	6,4	60—65 „	4,8	9,0
30—35 „	5,3	7,9	65—70 „	3,6	6,4
35—40 „	20,2	8,6	70—75 „	2,4	2,6
40—45 „	22,6	9,4	75—80 „	0,8	2,1
45—50 „	12,9	11,3	80—85 „	—	1,1
50—55 „	12,1	17,4	Summa	100,0	100,0

Den relativt ringa anslutningen av kamrater i de yngsta åldersgrupperna 20—30 år beror sannolikt därpå, att intresset för medlemskap och därmed förenade kostnader av rätt naturliga skäl måste vara ganska ringa omedelbart efter slutad skolgång. Efter skolan följer nämligen för flertalet en ekonomiskt brydsam tidsperiod. Valet av levnadsbana kräver huvudparten av intresset och fortsatta studier vid universitetet och högskolor draga stora kostnader. Efter avslutad utbildning följa så de första krävande åren

1921

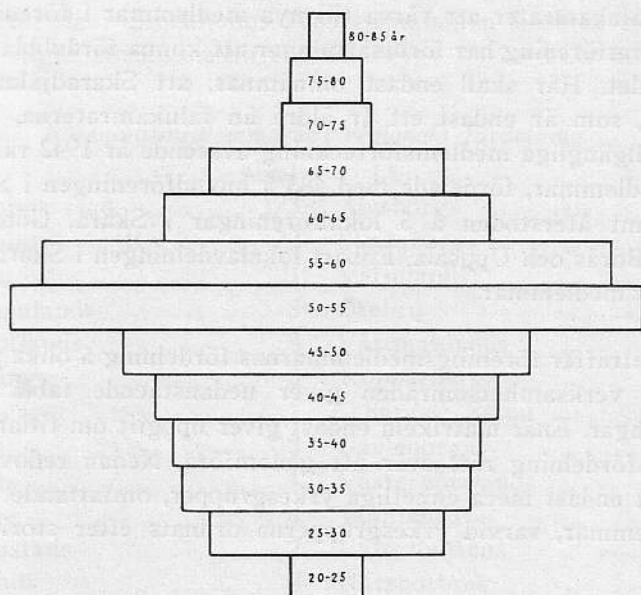
Medlemmarnas fördelning i femåriga åldersgrupper år 1921.

inom det valda yrket, då det gäller att skapa en ekonomisk grundval för framtiden och den kommande familjebildningen. Härtill kommer ytterligare att såväl uppskattningen av skolan som känslan av samhörighet med de gamla skolkamraterna växa med tidsavståndet.

Vid en jämförelse med medlemmarnas åldersfördelning nu och för 25 år sedan lägger man framförallt märke till, att de yngsta åldersgrupperna 20—35 år ökat från 8,1 % till 16,4 % av hela medlemsstocken, medan däremot mellanåldrarna 35—50 år minskat från 55,7 % till 29,3 %. "Gubbarnas" antal har ökat kraftigt från

36,2 % till 54,3 %. Trots den ökade tillslutningen av yngre kamrater har dock uttunnningen i mellanåldrarna och ökningen i de högre åldersgrupperna medfört en påtagbar förskjutning av medelåldern från 46,6 år till 49,4 år. År 1921 var den yngsta hälften av medlemmarna under 45 år. År 1944 hade nyssnämnda s. k. medianålder förskjutits till 51 år.

År 1921 var den yngsta fjärdedelen av medlemmarna under 39

1944

Medlemmarnas fördelning i femåriga åldersgrupper år 1944.

år och den äldsta fjärdedelen 54 år och däröver. Ungefär halva antalet medlemmar var sålunda i åldern 39—54 år. Nu däremot är den till åldern yngsta fjärdedelen av medlemmarna under 40 år och den äldsta fjärdedelen 58 år och däröver. Ungefär halva antalet medlemmar är följaktligen i åldern 40—58 år.

Den företagna undersökningen av föreningsmedlemmarnas åldersfördelning giver sålunda vid handen, att en viss tendens till förgubbning gjort sig gällande, vilken dock under senare år delvis motvägts av en stegrad anslutning av yngre kamrater. Ur för- eningssynpunkt vore det därför önskvärt, om medlemsvärningen

bland yngre kamrater kunde ytterligare intensifieras. Med utgångspunkt från den nuvarande åldersfördelningen kan man beräkna, att under de närmast framförliggande åren antalet årligen döda föreningsmedlemmar kommer att uppgå till c:a 7 à 8. (År 1944 avled 9 medlemmar.) Härtill kommer avgång av andra orsaker, uppskattningsvis c:a 5 à 8 per år. En årlig nyrekrytering av c:a 15—20 medlemmar är därför erforderlig enbart för att hålla medlemsnumerären uppe vid nuvarande nivå. Ännu finnes det många falukamrater att värva till nya medlemmar i föreningen. Vår kamratförening har förutsättningar att kunna fördubbla medlemsantalet. Här skall endast omnämnas, att Skaradjäknarnas förening, som är endast ett år äldre än falukamraterna, enligt senast tillgängliga medlemsförteckning avseende år 1942 räknade 1,000 medlemmar, fördelade med 483 å huvudföreningen i Stockholm samt återstoden å 5 lokalföreningar i Skara, Göteborg, Malmö, Borås och Uppsala. Enbart lokalavdelningen i Skara räknade 249 medlemmar.

Vad beträffar föreningsmedlemmarnas fördelning å olika yrken eller verksamhetsområden giver nedanstående tablå vissa upplysningar. Enär matrikeln endast giver uppgift om titlarna är en yrkesfördelning rätt svår att genomföra. Nedan redovisas i stort sett endast mera enhetliga yrkesgrupper, omfattande minst 10 medlemmar, varvid yrkesgrupperna ordnats efter storlek.

Föreningsmedlemmarnas fördelning å vissa större yrkesgrupper.

	Antal		Antal
Ingenjörer	73	Landsh., generald., byrå-	
Officerare	37	chefer m. fl.	15
Lärare och rektorer	36	Kamrerare	12
Läkare	31	Studerande	12
Direktörer	26	Jägmästare m. fl. skogs-	
Bankmän	24	tjänstemän	12
Tandläkare	23	Professorer och docenter .	11
Grosshandlare och andra		Revisorer	11
köpmän	19	Advokater	10
Posttjänstemän	19	Övriga yrken	161
		Summa	532

Icke mindre än 73 eller c:a 14 % av föreningsmedlemmarna äro ingenjörer. Därefter i storleksordning komma officerare (37), lärare och rektorer (36) samt läkare (31). Relativt stora äro även yrkesgrupperna direktörer, bankmän samt tandläkare.

En fördelning av medlemmarna efter nuvarande vistelseorter giver, som av nedanstående länstabla framgår, vid handen, att c:a $\frac{1}{3}$ av föreningsmedlemmarna äro bosatta i Stockholm. Räknas jämväl hit de i Stockholms förortssamhällen bosatta medlemmarna, stiger stockholmsiffran till drygt $\frac{2}{5}$ av hela medlems-

Föreningsmedlemmarnas regionala fördelning.

Län	Antal	Län	Antal
Stockholms stad	173	Älvsborgs län	4
Stockholms län	72	Skaraborgs „	3
Uppsala „	21	Värmlands „	17
Södermanlands „	5	Örebro „	8
Östergötlands „	8	Västmanlands „	18
Jönköpings „	3	Kopparbergs „	122
Kronobergs „	1	härav i Falun	72
Kalmar „	3	Gävleborgs „	19
Gotlands „	1	Västernorrlands „	8
Blekinge „	4	Jämtlands „	2
Kristianstads „	2	Västerbottens „	7
Malmöhus „	8	Norrbottnens „	6
Hallands „	1	Utrikes ort	4
Göteborgs o. Bohus län	12		
		Summa	532

antalet. På andra plats kommer som sig bör Kopparbergs län med 122 medlemmar, varav enbart i Falun 72. Siffrorna äro relativt höga jämväl för Gävleborgs, Västmanlands och Värmlands län, där gamla falukamrater tydligen med viss förkärlek bosätta sig.

GLÖM INTE att omgående meddela ev. adressförändringar till Skattmästaren. Därmed gör ni honom och er själva en tjänst.

RYLANDERIANA:

"KORS I ALLA MINA DAR

pojckstackare..."

Torsten Wigardts artikel Hågkomster av och historier om adjunkt Johan Albin Rylander i Dala-Demokraten för den 11 januari 1945 är alldeles för briljant för att undanhållas de gamla falukamrater, som till äventyrs inte läst den.

"Rylle" sådan tandläkare Erik Berggren, Västerås, såg honom.

Vid budskapet om "Rylles" bortgång virvlar skolminnena upp i hjärnan och bilder och situationer träder fram för ens inre blick med en skärpa och klarhet i detaljen, som är rent av kuslig, skriver Wigardt.

"Rylle" hörde till de lärare, som man aldrig glömde. Jag har hört stadgade medelålders herrar med goda nerver berätta om hur de badande av svett kunnat vakna mitt i natten av mardrömmar, där "Rylle" framträtt som den stora skräckfigu-

ren. De har åter hört hans hårda genomträngande röst eka i trumhinnorna: Kors i alla mina dar pojckstackare, du är ju komplett oduglig för studier.

Redan i vaket tillstånd kunde den knästarkaste och komplexfriaste skolpojke försättas i darrning à la asplöv, då han stod öga mot öga med den fruktade dunderguden. Han var inte fager att skåda: en dvärgliknande gestalt med vass blick under de buskiga ögonbrynen, utrustad med påfallande stora öron och snaggad i håret. Det hände, att han hälsade en ny klass med orden: Vad är det jag ser framför mig, en samling odågor kan jag förstå.

Järnhård disciplin.

"Rylle" hade stor ambition som lärare, han var plikttroheten personifierad och såg noga till att kurserna hanns med. Han strävade också efter att vara rättvis men han hade inte mycken hum om pojkspsykologi. Hans undervisning baserades på järnhård disciplin och svidande sarkasmer mot dem som inte kunde hänga med i farten. Sällan hörde man ett uppmuntrande ord på hans lektioner, och de som hade svårt för matematik, hans huvudämne, fick nog veta av att de levde. Så gott som varenda klass har hört hans dynggrephistoria. Den framsades utan den minsta gnutta humor, vilket gjorde den särdeles olustig.

— Hördu Johansson, du är ju komplett omöjlig för studier. Har du hållit i en dynggrep nån gång?

— Ja.

— Varför släppte du den då?

"Rylle" hade en svaghet, han uthärdade inte tårar. Var det någon som brast i gråt kunde han oftast räkna med mildare behandling. Man kunde därför ibland få höra teaterviskningar i klassen till någon som blivit grundligt utskälld: grina för sjutton! Då smalt "Rylle" och kom efter någon minut ner till vederbörande i bänken, klappade honom på axeln och sa: Du är nog snäll pojckstackare — men så förfärande korkad!

"Du är komplett oduglig för studier."

I min klass fanns en yngling, låt oss kalla honom Pettersson, som var duktig i matematik och därför åtnjöt ett visst anseende hos "Rylle". Denne Pettersson kommenderades en dag fram till tavlan för att räkna ut ett tal. Han var snabb i vändningarna och hade problemet klart på någon minut. Plötsligt hördes Rylles tordönsstämma:

— Är talet färdigt?

— Ja, sa' Pettersson.

— Hur mycket blev det då, pojckstackare?

— 15.

— 15 ??

— Ja (Pettersson hade glömt om det var cm. eller mm.).

— 15 vaförnåt?

— Mja, mja, sa Pettersson.
— Är det 15 äpplen?
— Nä.
— Är det 15 åsnor?
— Nä.
— Är det 15 petterssöner då. Gå och sätt dig pojkstackare.
Du är komplett oduglig för studier.

Aldrig skall jag glömma, när den begåvade, men något flickaktige och försynte disponentsonen X-ström gjorde sin entré i fjärde klassen. Då "Rylle" första gången fick syn på honom skrek han: — Va har du gått i för skola förut då, pojkstackare?

— Jag har inte gått i någon skola. Jag har läst för guvernant, svarade X-ström.

— Guvernant, hahaha, skrattade "Rylle" olycksbådande och utbrast: Då ska du få se på andra bullar här.

"Rylle" gjorde sedan sitt bästa för att den guvernantsuppostrade skulle "avslöja sin okunnighet", men X-ström var som sagt en duktig pojke och klarade sig, trots att Rylle då och då hotade honom med att "du ska få C så det piper om det".

Presenter betraktades som mutor.

En gång hände det sig att "Rylle" rusade fram till en pojke, som stod framför svarta tavlan och hade bekymmer med ett tals lösning. Den uppretade "Rylle" knackade med knogen mot skrivbordet och därefter på pojkens panna, spände ögonen i honom och viskade med spöklik stämma: Förfärande lika ljud!

Till födelsedagar var det vanligt, att klassen gjorde insamlingar för lärarna och även "Rylle" fick mottaga presenter. Men dom betraktade han närmast som mutor. Han hade en gång fått ett skrivbordsunderlägg. Då blev han förargad, gick till banken och växlade till sig småpengar samt återgäldade samtliga bidragsgivare. En yngling hade inte varit med om insamlingen och "Rylle" upplystes därom högljutt av klassen.

— Då ska han ha dubbelt tillbaka, svarade "Rylle".

Johan Albin Rylander var inte älskad av sina elever, snarare tvärtom. Men de som lärde känna honom som människa och kamrat har idel goda ting att förtälja. Hjälsamhet och generositet lär ha varit utmärkande drag i hans karaktär och de som

visat honom omtanke och vänlighet, dem glömde han aldrig. Åren 1905—1913 bodde han hos stadsbokhållare de Verdier på Hans Järtas väg och därefter till 1932 på Linnévägen 17, där han hyrde en 3-rumslägenhet hos den originella fröken Lova Söderström.

Han var mycket frusen av sig och skulle ständigt ha en rumstemperatur av 27 grader, en sak som beredde Lova vissa besvärigheter. Något större umgänge hade "Rylle" inte. Hans bästa vänner var läroverkskollegerna lektor Nordenstam och lektor Sundberg, med vilka han då och då sågs promenera på stan.

Träffade systrarna bara vid helgerna.

1932 flyttade "Rylle" till Vänersborg, där han köpte in sig och två systrar i Vänersborgs söners gilles ålderdomshem. Där hade han en dubblett för sig själv och träffade systrarna endast vid årets stora helger. Promenader gjorde han endast, då han var tvungen att gå till banken. Han satt mest i sin gungstol och läste. Men hörseln och synen försämrades starkt med åren och radio kunde han på sistone inte höra. Han brevväxlade ganska flitigt med grannfamiljen på Linnévägen i Falun och till familjemedlemmarnas bemärkelsedagar kom det alltid blomsteruppsatser och gratulationer från enslingen i Vänersborg.

Rylander led säkerligen i själsligt avseende svårt av sin kroppsliga missbildning och detta satte sin prägel på hela hans utveckling. Han var i vissa avseenden en djupt tragisk gestalt, men vilken skolpojke kunde ana något sådant. Vi kunde endast uppfatta honom som han uppträdde i klassen och där var han sannerligen inte god att tas med.

Hotell Persborg + Rättvik

med härlig utsikt över Siljan

Egna hållplatser för tåg och bussar - Ångbåtsbrygga - Färdledare för utflykter - Tennisplan - Öl- och vinrättigheter - Telefon namnanrop: **Hotell Persborg** - Telegramadress: **Persborg, Rättvik**

SÅ VAR DET PÅ DEN TIDEN:

"OFFRANDE" ABITURIENT ANHÖLLS AV POLISEN

Av Sven Påhlgren

I förra publikationen berättade en falukamrat som tillhörde 1934 års studentklass, fil. kand. Hildur Krantz, en episod från läroverket på den tiden. Den här gången har vi givit ordet åt revisor Sven Påhlgren. Han ger några glimtar från åren 1924—27.

Under mina gymnasistår var valet av levnadsbana en sak, som endast diskuterades i förbigående. Detta berodde ej på att framtidsutsikterna ansågos särskilt lysande utan på det förhållandet, att någon vägledning i fråga om yrkesvalet knappast förekom. Målet var tillsvidare studentexamen, vad som skulle komma därefter hade endast ett fåtal någon klar uppfattning om. Från olika organisationer utsändes visserligen prospekt, men dessa innehöllo endast det negativa rådet: Välj för allt i världen inte den här banan, ty då kommer Ni att sluta ert liv i fattigdom. Så var det rektor, som pliktskyldigast avlade en hastig visit hos abiturientklassen och begärde uppgift till årsredogörelsen om vederbörandes framtidsplaner. För min del tror jag icke, att dessa uppgifter i någon högre grad kommo att överensstämma med verkligheten.

Jag har dröjt en smula vid denna fråga därför att jag vid ett besök vid Falu läroverk 10 år efter min studentexamen trott mig finna, att förhållandena nu äro väsentligt annorlunda. I varje fall framgick det av olika anslag på tavlan, att mottagningar höllos för yrkesrådgivning och att all möjlig handledning lämnades eleverna.

Nej, på min tid var kamratlivet helt dominerande. Det kännetecknades också av en utomordentlig sammanhållning mellan eleverna, en sammanhållning, som ibland kanske gick för långt och liknade den solidaritet, som även påträffas i rövarbandet.

Vi hade våra traditioner

inom D. G. F. att försvara och kände oss kränkta in i själen, när någon gick till angrepp mot dem, såsom i april 1924, då den s. k. offringen i Graumanns hörna stoppades av polisen och en av abiturienterna anhölls. Denne hade tidigare mest gjort sig känd som skald, nu är han lustigt nog anställd vid Stockholmspolisen. Synnerligen förargade voro vi på Länstidningen, som i det sammanhanget försvarade polisen under rubriken "Nytt gymnasistpåhitt", som tidningen behagade kalla vår traditionella ceremoni.

Sammanhållningen mellan kamraterna syftade icke enbart till en enhetsfront mot lärarna, den hade även en ideell bakgrund. När sålunda en grupp förstaringare hade anordnat en klassbal på samma dag som en Karlfeldtsafton arrangerats, ledde detta till att deltagarna i balen utan förbarmande uteslötos ur D. G. F.

En annan uteslutning ur föreningen väckte stort uppseende. På sista tiden hade flickor fått tillträde till gymnasiet och de hade redan deltagit i föreningslivet och till och med hunnit med att få en och annan dikt prisbelönt, då någon för att freda sin själ på ett sammanträde tog upp frågan, huruvida det kunde anses stå i överensstämmelse med D. G. F:s stadgar, att flickor tillhörde föreningen. Debatten i denna fråga blev såpass generande för de närvarande flickorna, att de demonstrativt lämnade salen. Föreningens beslut blev även, att endast manliga gymnasister fingo vara medlemmar.

Att flickor fick komma

in i läroverket var på sin tid naturligtvis en sensation av första ordningen. Hur skulle det nu gå med den röda tråden till Walhalla, skulle den bli ohjälpligt tilltrasslad? Jag kan ej skryta med att ha tillhört den första "flickklassen" men väl den första klass, vari ett flertal flickor hade sitt säte. Nyfikenheten från andra klassers sida var i början mycket stor, och vi måste ideligen svara på frågor såsom: "Hurdana ä dom egentligen?" o. s. v. För pojkarnas del var flickornas närvaro också ett problem. Skulle man vara artig och chevaleresk, kunde man lätt få en klick på sig, och att visa det upphöjda förakt, som på sina håll ansågs vara det enda riktiga, var på något sätt motbudande. Jag har en känsla av att samvaron med flickorna för de senares

del icke alltid var så angenäm, men tröstar mig med, att även vissa lärare ibland voro mycket taktlösa. En av flickorna hängde med till studenten. Hon tröstade sig med att gå ut som primus, eller prima kanske det bör heta.

Det är kanske dumt

att tala om radio i detta sammanhang, men saken var den, att Falu rundradiostation med anropet S M Z K i Falun, var en av de första radiostationerna, som gjorde sig gällande i landet. Under mina gymnasistår skedde även radions genombrott, och radiodillet var rätt utbrett bland kamraterna. På den tiden hade man icke högtalare utan hörlurar. Vidare hade man ej alltid råd med en hörlur per person, utan det förekom ofta, att man delade på en lur. På detta sätt kunde exempelvis en Falugymnasist och en Walhallaflicka avlyssna programmet med endast en lur, vilket var rätt så trivsamt.

Gymnasistbalerna voro efterlängttade och representerade höjdpunkter i tillvaron. Fick man därtill vara med i balkommittén, växte insikten om den egna personens betydelse i hög grad. Jag minns ännu vilken energi, som lades ned på att dekorera hela gymnastiksalen med svenska flaggor, som vi fick låna av Bergslaget. Nätterna närmast före en bal voro rätt ansträngande, och det var vid dylika tillfällen någon kunde yttra vid ankomsten till skolan på morgonen: "Det enda jag sovit i natt var när jag borstade tänderna." Som väl var visade lärarna en viss förståelse mot balkommitterade, då det gällde läxförhören.

Våren i Falun var nog det ljuvligaste under hela skoltiden. Ströget flyttades till Promenaden och vägarna runt Kullen, vilka på den tiden voro mycket trevligare än de numera äro efter Kullens ombyggnad. Vi spatserade eller sutto i backsluttningen om vårkvällarna, medan Joel Olsson blåste "Din mun svarar nej, nej, Dina ögon svara ja" och andra slaggers av Ernst Rolf, vilka enligt min mening senare ej överträffats. Hans visor voro otroligt populära, och jag kan än i denna dag icke förlåta rektor, som förbjöd mig att gå på Rolfs revy, som gästade staden. I studentklassen tar man ju inte gärna risken av ett nedsatt sedebetyg, och jag måste finna mig i att stanna hemma.

EMIL HERLENIUS STORMÄSTAREN I DEN ILLUSTRERA PPV-ORDEN

Lektor Emil Herlenius, som av sina elever aldrig kallades något annat än "Emil" har gått ur tiden. Bland dem som kände honom bäst av hans forna lärjungar är aktuarie Sven Bouvin, en av medlemmarna i den förnämliga PPV-orden, i vilken Emil var ordförande.

— Vi var bara tre medlemmar i PPV-orden, berättar Bouvin för Gamla Falukamraters redaktör. Utom Emil som fungerade som stormästare var det kontrollör Nils Lindwall, redaktör Gustaf Englund och jag. 1923 på hösten hade vi PPV:s första ordenskapitel — vad PPV betyder är naturligtvis en ordenshemlighet — och det sista kapitlet höll vi, om jag inte minns fel, 1927. 3 gånger om året samlades denna illustra orden, första gången i augusti, när kräftorna blev lovliga. Lindwall och jag åkte till Bjursås och fiskade egenhändigt kräftorna, medan Emil stannade hemma på Trotzgatan och bryggde punsch.

Vi hade oerhört roligt på dessa sammankomster. Emil var i högform och öste ur sitt outtömliga historieförråd. Nästa kapitel hölls i oktober lagom till surströmmingen. Vid båda dessa tillfällen brukade vi samlas hos Lindwall, Englund eller mig. Men julfesten ägde alltid rum hemma hos Emil och en obligatorisk ingrediens i menyn utgjordes av den s. k. nubbsvampen, som Emil plockat på hösten uppe vid Krondiket. Den tärdes till brännvinet, som Emil preparerat med renfana, vilken skänkte drycken en speciell arom. För undvikande av missförstånd vill jag tala om, att vi pojkar slutat skolan på den tiden.

En vår, det var 1925 eller 26, bjöd vi Emil till Uppsala. "Vi" det var 1923 års studenter och jag tror jag vågar påstå, att Emil uppskattade den middag vi arrangerat för honom på "Rullan". Gourmeten Kjell Collin hade ordnat med maten, massor med tal hölls och stämningen var hög. Emil kombinerade detta besök med forskningar i Slottsarkivet för någon av de kulturhistoriska artiklar han alltid höll på med och stannade i Uppsala ett par, tre dagar.

Att Emil var en framstående badare är ju så känt att det inte behöver nämnas. Han hoppade i ute vid Kallbadhuset så snart isen gett sig i väg på våarna och om hösten var han den siste, som gav upp. Bland pojkarna i tredje och fjärde ringen utvalde han några gunstlingar, den s. k. "badrumpan", vilken härdades med stärkande bad under Emils uppsikt.

— Emil var tolerant och förstående som lärare, fortsätter aktuarie Bouvin, men en gång minns jag, att han utdelade en bestraffning på sitt eget lilla vis.

Vi var några stycken skolpojkar, som stod och rökte i hörnet av Rostvändargatan och Åsgatan efter en konsert i aulan. Det var Gustaf Englund, jag och nuvarande kyrkoherde Bergenfalk, om jag inte minns fel. Englund och jag rökte pipa och Bergenfalk cigarr. Plötsligt fick vi bråttom att stoppa undan rökdonen. Vi hade upptäckt Emil, som tog sin sedvanliga kvällspromenad. Han bodde på den tiden vid Norra Mariegatan inte långt därifrån. Olyckligtvis hade Emil också upptäckt oss och sett vårt olovliga förehavande. Han kom fram och började vänligt resonera med oss en lång stund medan spjuvern låg på lur i ögat på honom, för han förstod att vi inte hunnit släcka piporna och cigarren, innan vi gömde dem i fickorna. För oss som rökte pipa gick det väl an, men för Bergenfalk var det värre. Snart kom en bättre eldsvåda igång i hans rockficka och när den tagit sig ordentligt — då gick Emil. Han visste precis hur saken låg till, men det låtsades han inte om. Det var hans diskreta sätt att ge oss en liten tillrättavisning.

SANNINGEN OM "SOKRATES MUN ELLER NÄSA".

I publikationen för 1942 fanns bl. a. den icke okända historien om det Sokratiska gipshuvudet i teckningssalen. Den aktade falukamraten och överstelöjtnanten Wesley Englund i Vaxholm hade skickat in den och enligt hans uppfattning borde yttrandet "vem eller vilka, ha eller hava lagt eller stoppat snus eller tobak i den vise Sokrates mun eller näsa" tillskrivas salig lektor Billengren.

Räntmästare Albin Tersmeden anmäler emellertid avvikande uppfattning i ett brev till redaktionen.

"Historien härstammar från 1880-talet", skriver han. Det var teckningsläraren och stadskassören Källström, gemenligen kallad "Karre", som använde ifrågavarande vokabulär, vilken är rent dalaspråk och omöjligen kan ha flödat från den småländske Billengrens läppar."

Och så kompletterar Tersmeden bilden av den oförliknelige "Billon" med ännu några anekdoter, som vi inte har hjärta att undanhålla "läsekretsen".

Det var under en historiektion i allmänna historien, där namnet "Hertig Moritz av Sachsen" förekommer, som "Billon" utlät sig: "Jag skall nämmeligen säga er gossar, att senare tiders historieforskning har till full evidens ådagalagt, att denne hertig Moritz av Sachsen var ett s. k. "undanstucket barn". Han föddes nämmeligen skall jag säga eder i sin Höga moders frånvaro."

På tal om Karl X Gustavs Östersjöpolitik kom följande tirad fram: "Aldrig har bilden av Sveriges Östersjöpolitik legat så klar och helgjuten för någon svensk konungs "yga" (= öga) som för just denne konung Karl X Gustavs skall jag nämmeligen säga eder.

Och när vi kom in på finska kriget 1809 sade "Billon": "Jag skall nämmeligen säga eder gossar, att om Sverige hade haft en bättre regering under Gustav IV Adolfs tid så hade Finska viken kunnat frysa till och svenska trupper övergå densamma och fördriva de flyende ryssarna."

Till sist ännu en historia om "Billon". Den är autentisk och Tersmeden har fått den av sin bror, överste Carl Tersmeden, som tog studenten i Falun 1895. Han hade som skolkamrat en av Billengrens gullgossar, Waldemar Malmström, som med tiden blev överläkare vid Högbo sanatorium.

Vid en historiektion kunde ingen av gossarna svara på en fråga. Billengren utlät sig på följande sätt: "Nåtja, då skall jag nämmeligen underlätta framställningen så att ni alla förstå den. Jag skall nämmeligen fråga alla "bänkarna" i tur och ordning. Sålunda "första bänken". Inget svar! "Andra bänken". Inget svar! "Tredje bänken". Inget svar! "Billon" förtvivlad: "Alla!" Inget svar! "Ingen?" Inget svar!

"Nåtja, då vänder jag mig till dig Malmström." Då fick han äntligen det begärda svaret. Dessförinnan hade Malmström, fast-

än han kunnat svara från den "bänken", där han satt, varit solidarisk med kamraterna.

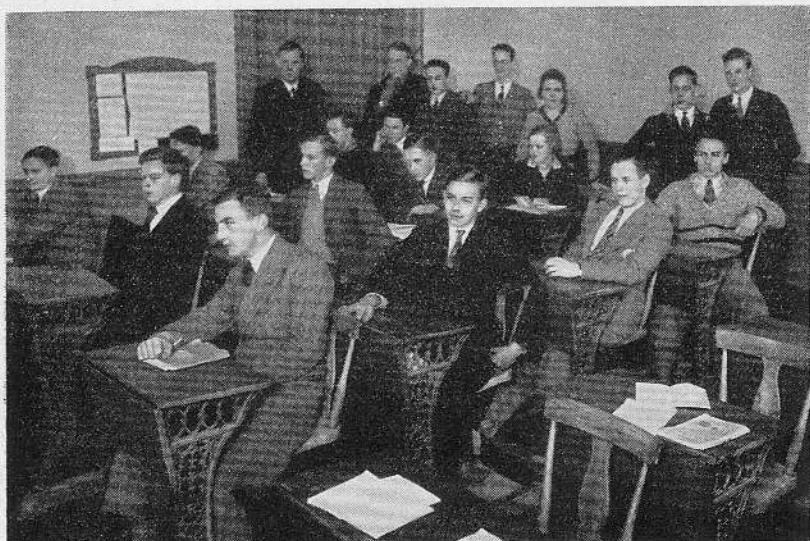
Med den historien låter vi det vara slut om lektor Billengren för den här gången.

JOEL URSILUS

En av de originellare lektorerna i Falun på de senaste 20 åren var Joel Ursilus Pålsson. Han pensionerades 1944 och njuter nu, om vi inte tar alltför mycket fel, sitt otium i Skåne.

Pålsson brukade alltid dela upp klassen i "snälla gossar" och "styggas gossar". De snälla gossarna kunde vara rätt så stygga på lektionerna utan att lektorn ingrep, under det att han för det mesta höll ett mycket vaksamt öga på de stygga gossarna. Då kunde det ibland låta på det här sättet:

Lektor Pålsson: "Hör han där! Inte får han trumpeta så, när han snyter sig. Om han snyter sig så där mer, skall jag införa en bestämmelse, som resulterar i att han mestadels vistas i korridoren."

"Skägglalla" och 1933 års studentklass på latinlinjen som haft honom till klassföreståndare och latinlärare genom hela gymnasiet. Några månader före studentexamen avled adj. Wetterberg, som det påstods till följd av överanstängning under arbetet på doktorsavhandlingen. "Skägglalla" står — skägglös — vid dörren närmast anslagstavlan.

"SKÄGGLALLA"

Höstterminen 1921 kom adjunkten Erik Natanael Wetterberg till Falu läroverk såsom lärare i svenska och latin. Den nyfikenhet, varmed varje ny lärare motsågs, stegrades i detta fall ansevärt på grund av nykomlingens skäggiga yttre. Det var ju inte direkt vanligt med skägg på den tiden, i varje fall inte i förening med en så vildväxande peruk, som den Wetterberg hade.

Vem som kom upp med namnet Skägglalla är ej gott att veta. Faktum är dock, att namnet redan efter mycket kort tid förekom i en av de mera betydande tillfällighetsdikter, som finnas bevarade från denna tid. Jag erinrar mig, att den sjöngs på melodin "Å så kommer det en gosse..." och började så här: "Ära vare Skäggelalla, som är skäggig ifrån topp till tå.

Har du med dig Singoalla?
Annars får du bredvid
Göthe stå."

Sista versen syftade på en egenhet hos Skägglalla i hans undervisning. Den

som glömde en bok kunde aldrig — som fallet var i andra klasser — räkna med att få flytta ihop med en kamrat och tillbringa lektionen under angenämare former än eljest. Nej, glömskan bestraffades med att den försumlige fick stå bredvid grannen och följa med i dennes bok. Resultatet kunde endast bli ett: det glömdes mycket sällan böcker till Skägglallas lektioner.

Skägglalla hade även en annan egenhet, som skilde honom från många av hans kolleger. Om någon sprack på sin läxa, blev han därför icke lämnad åt sitt öde, utan Skägglalla repeterade envist

Adj. Erik Wetterberg, tecknad av en elev.

och outtröttligt med honom till dess han kunde sitt pensum. Skägglalla behandlade i det hänseendet alla lika, han hade endast ett mål, som han aldrig släppte ur sikte, nämligen att ge sina elever så goda kunskaper som möjligt. Det allvar, med vilket Skägglalla gick upp i sin lärargärning, var av mera ovanligt slag och har hos hans forna elever efterlämnat minnet av en mycket dugande och plikttrogen lärare.

Nu skall ingen tro, att det därför var tråkigt under Skägglallas lektioner. Det var tvärtom ofta ganska muntert, vilket berodde på att Skägglalla besatt en god portion humor, så att han kunde taga vara på de lustigheter, som gömde sig i de gamla latinska texterna. Han kunde även inom vissa gränser tolerera de upptåg, som förekommo i klassen. Att dessa gränser ibland överskredos, kanske delvis var Skägglallas fel. Om han tyckte, att stojet i klassen blev för kraftigt, blev han nämligen rätt ivrig och hans åtgärder för att återställa ordningen voro i och för sig ägnade att framkalla ökad munterhet. Det var vid sådana tillfällen Skägglalla excellerade i att med enorm hastighet utslunga frågor, såsom: "Vaaaaförnåt?" och "Fårmangörasåva?"

Dessa frågor voro alltid retoriska, d. v. s. de krävde icke något svar. Den som icke insåg detta riskerade att få en örfil, som kunde kasta honom ur bänken. Skägglalla var därför ingen Caligula och han kom ej heller i klammeri med läroverksstadgan, då han aldrig utdelade örfilar förrän vederbörande först fått välja mellan anmärkning och stryk.

År 1928 gick ryktet som en löpeld genom Falu läroverk: Skägglalla lissar! Det var något vi aldrig varit med om förut, att en lärare, som redan länge haft en ordinarie befattning, tagit upp studierna på nytt för att skaffa sig en högre kompetens. Utan att ha åtnjutit någon ledighet från sin tjänst avlade Skägglalla i januari 1932 filosofie licensiatexamen i latinska språket och litteraturen med betyget laudatur. Sedan gällde det doktorsgraden och Skägglalla satte genast i gång med sin doktorsavhandling.

Den akademiska lagern blev honom dock förmenad. Den 5 februari 1933 avled fil. lic. Wetterberg. Han hade då sin avhandling färdig, men den hade icke hunnit tryckas. Wetterbergs forna elever äro ense om att ödet i detta fall var ovanligt grymt, som kunde i förtid bryta hans bana just i det ögonblick, då han skulle skörda frukten av sitt redliga arbete.

Accepit.

ETT MINNE OCH *en vädjan*

Då jag en gång kom hem till Falun för att jula, möttes jag vid stationen av "Nicklas" Sundberg, sprallig och nyter som vanligt på gamla dagar.

När vi kom hem låg ett brev på hans skrivbord. Han bröt det, läste det och började oroligt spatsera av och an i våningen. Till slut lämnade han mig brevet och sade "läs".

Brevet var från en av de bästa elever, som gått i Falu skola och innehållet var rörande. Han berättade, att han mist sin fader i 7:2 och att han då på grund av brist på pengar gått upp till rektor S. och anmält att han genast måste sluta skolan. Genom rektor Sundbergs ingripande behövde han emellertid icke sluta utan kunde ta studentexamen. 400:— kronor av rektorn hade den gången räddat honom. Nu hade han, efter c:a 25 år, lagt undan så mycket att han kunde betala igen sin skuld. Dröjsmålet ursäktade han med att han fostrat upp fem pojkar.

S. delade icke min uppfattning att han fått en bra julklapp. Han visste icke vems pengarna voro. Hade han själv skänkt bort dem eller hade han tiggat dem av någon godhjärtad falubo? Det var denna ovisshet, som plågade honom. Problemet löstes emellertid på så sätt, att han beslöt överlämna pengarna till läroverket för inköp av fysikmateriel.

Om en månad samlas vi gamla skolpojkar till jubileumsfest och våra minnen komma helt att röra sig kring vår tid i Falu skola. Som vår gäst kommer även skolans nuvarande rektor att vara med. Jag är övertygad om att han brottas med samma problem som gamle rektor S. Vi äro ju till för att hjälpa vår gamla skola med saker och ting, som rektor saknar anslag för. Dit hör även hjälpsamhet mot elever, som vilja studera men som kanske ha svårt att göra det på grund av ekonomiska svårigheter.

Jag tar mig därför friheten att rikta en vädjan till de medlemmar i vår förening, som fått det bra här i livet, att bidra till hjälp åt behövande elever. Inbetalningskort till vårt postgirokonto bifogas i publikationen. Postgiro nr 2583, Gamla Falukamrater, Tomtebodas. Glöm ej, att många bidrag små tillsammans kunna göra en stor hjälpfond.

Gustaf Fredenholm.

DEN SISTE AV SIN STAM

"Kemilin" i sin favoritpose.

Just som på bilden såg *Hjalmar Hagelin* ut, när han höll sina originella lektioner i kemi. Det var något av vikingahövding över den mäktiga gestalten och vinnandet och kraften i hans elastiska spanskrör, när det slog ned på ens axel eller rygg, var inte att förakta.

Jag råkade vara med om den julavslutning i läroverkets aula — det var år 1934 — då Hagelin gjort sin sista termin. Han skulle pensioneras och avtackades av rektor Vikar. Efter talet väntade Hagelin tills de övriga lärarna gått, sedan reste han sig och gick långsamt ut ur salen på den

stora mittgången. Hans vita hår glänste som silver i det sparsamma dagsljuset och han såg lite vemodig ut. Den väldiga kämpagestalten gjorde ett mer imponerande intryck än någonsin och jag tror det var fler än jag som tänkte: där försvinner den siste av den gamla stammen vid skolan.

Jag mindes honom, när han satt i hörnet mellan hyllorna i kemisalén och som omväxling med förhöret på de kemiska formlerna underhöll oss med hur det var när han "ränsade en krog i Rio de Janeiro" i sällskap med dåvarande adjunkten Krook. Det kan väl hända, att han skojade, men vi trodde honom. Han skulle mycket väl ha kunnat "fixa" en hel krog full med sydamerikaner. Vi tyckte om att tro det.

Här är till sist en "Kemilin-historia" som jag hört av Walfrid Nohrborg. Den tilldrog sig inte i Falun, men den är rolig i alla fall.

Hagelin tjänstgjorde i mycket unga år vid läroverket i K. I K. firades — som så mångenstädes i fosterlandet — ett något apokryfiskt helgon vid namn Lucia på dess högtidsdag den 13 december. Hagelin undervisade denna provinsiella märkesdag första timmen i abiturientklassen. Följande skolans traditioner infann sig klassen, då morgontimmen randades, medförande kaffe och "doppa". "Kustos" serverade den vördade läraren. Just då reste sig klassens enfant terrible och yttrade med lågmäld men sonor stämma: "Och så tog vi en halva punsch med till doktorn!" Hagelin mörknade först, rev sig så ett slag i kalufsen, ljusnade och spände ögonen i klassen: "Nu ä ni allt för jädriga, pojkar! Men — lås dörra!"

Bob.

"PJOPPEN"

Rektor Sefve vid inspektion av elevernas teckningar till åskådliggörande av celldelningens mysterier:

"Å se här sittej Jonsson och jitar havjegjynsgjöt!

Som alla vet kallades Sefve för "Pjoppen" och det är väl heller ingen, som inte vet hur det lär ha gått till, när han fick detta smeknamn. För säkerhets skull skall redaktören emellertid sprida vidare den version av händelseförloppet som han hört.

Sefve pysslade av någon anledning med en av mätartavlorna och de där befintliga propparna till det elektriska ljuset i skolan. Plötsligt slocknade ljuset och rektor Sefve gav luft åt följande kraftfulla mening vari endast saknades "r:en", vilka han hade svårt att uttala:

"Aj som fan, pjoppen spjack!" Se'n fick han heta "Pjoppen" i all sin tid i Falun.

Rektor Sefve.

Sedan sist:

● Föreningens medlemsantal var vid 1944 års början 522. Sedan förra publikationen kom ut ha 16 medlemmar avlidit eller utträtt ur föreningen och 27 nya medlemmar tillkommit. Medlemsantalet uppgick alltså vid årets utgång till 532, varav 12 hedersledamöter, 61 ständiga medlemmar och 455 årligt betalande. Fyra medlemmar äro för närvarande befriade från årsavgift enligt styrelsens beslut.

● De medlemmar, som avgått med döden äro följande:

Civilingenjör Harald Asklund, Stockholm, f. 1905.

Domkyrkosysslomannen Hugo Berggren, Västerås, f. 1870.

Häradsskrivaren Albert Fröman, Enköping, f. 1867.

Bankkamrer Rolf Granlund, Smedjebacken, f. 1897.

Lektorn Emil Herlenius, Leksand, f. 1867 (hedersledamot).

Grosshandlare H. Holmberg, St. Tuna, f. 1872.

Fabrikör Gösta Johansson, Falun, f. 1888.

Läroverksadjunkt K. A. Karlinder, Stockholm, f. 1863 (hedersled.)

Överintendenten Axel Lagrelius, Stockholm, f. 1863.

Professorn Arvid Lindström, Nyköping, f. 1866.

Häradshövdingen Birger Malmström, Västerås, f. 1866.

Bankkamrer Gunnar Murelius, Stockholm, f. 1891.

Stiftssekreteraren Enar Sahlin, Stockholm, f. 1892.

Kaptenen Sigurd Stumsner, Falun, f. 1895.

f. Landsfiskal Jonas Tellander, Rättvik, f. 1869.

Skogschefen Ossian Tigerström, Iggesund.

● Till hedersledamöter ha under året kallats rektor Anders Vikar, direktör Gösta Frisell, f. d. lektorerna Alfred Westholm och Emil Herlenius samt musikdirektör Anders Jobs.

● Föreningen avhöll sin årsstämma den 9 mars på Piperska Muren, dansade in våren på Stallmästaregården den 3 juni, åt surströmming på Källaren Wimpeln den 14 september och hade sin höstsammankomst på stamloket Piperska Muren den 7 december.

● Vid årsstämman höll professor Axel Boëthius från Göteborg ett intressant och uppskattat föredrag om sin och Svenska Institutets verksamhet i Rom. Konstnären Lars Norrman kåserade vid höstsammanträdet om grönländare och polareskimåer, bland vilka han i olika omgångar vistats.

● Till Falu Läroverk har överlämnats 100 kronor att utdelas som stipendium. Läroverkets idrottsförening och skytteförening ha erhållit 100 kronor vardera.

● Föreningens förutvarande ordförande professor Hjalmar Dahl överlämnade vid årsstämman 200 kronor till föreningen, avsedda att på sätt styrelsen funne lämpligt komma studerande vid läroverket till godo. Beloppet har tillsvidare jämte det av professor K. V. Zetterstéen föregående år överlämnade beloppet å 100 kronor upptagits såsom en stipendiefond.

Vid nyssnämnda tillfälle skänkte vidare konstnären Hans Norsbo tre vackra etsningar till föreningen, vilka sedan de inramats deponerats hos läroverket till tråkiga skollokalers upp- prydnad.

● Någon publikation har under året icke utgivits, men i stället utges i samband med firandet av föreningens 25-årsjubileum i maj 1945 ett dubbelnummer.

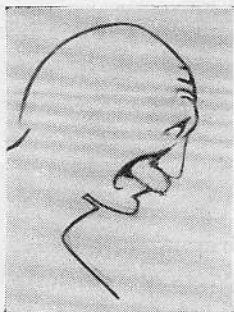
● Efter ett oförtrutet och energiskt arbete av föreningens mångåriga förutvarande klubbmästare och "bysmannen" i Mora bygdelag, Ernst Arkö "slaggvarpspojken" Göken Westling och den "skriftlärde Tunakarlen" Manne Langseth kunde vid höstsammanträde presenteras en förnämlig sångbok, gemensam för föreningen och Mora bygdelag. Sångbokskommitténs ledamöter avtackades hjärtligt vid sammanträdet och förärades liksom Mats Romson, vilken verksamt bidragit till sångbokens tillkomst, var sitt exemplar av boken i praktband.

Styrelsen har under året hållit fem sammanträden: den 9 februari, den 8 mars, den 14 april, den 4 september och den 13 november.

Beträffande föreningens ekonomiska ställning hänvisas till skattmästarens redogörelse.

Sekreteraren.

GEOGRAFI FÖR WILKE

Lektion i geografi för adj. Wilke. "Groggen" skall peka ut "ett hundra kilometer brett fjällområde" men säger fel, varvid följande samtal utspinner sig:

Groggen: . . . ett hundra meter brett fjällområde.

Wilke: Håhå, det var smalt det.

Groggen (blixtnabbt) . . . ett hundra meter smalt fjällområde.

Wilke avled 1940 efter mer än 25 år vid läroverket. Hans lilla specialitet var lappskrivningarna i geografi och ingen som haft honom kan väl glömma hur han ibland med illa dold förtjusning kunde inleda timmen:

"Jaha, nu kommer jag kan man säga som en tjuv om natten med en liten lappskrivning".

"HETS" PÅ 1920-TALET

(Futuristisk vers återgiven utan författarens tillstånd.)

Han
liten man
Förbud för Moster
Pater noster
Biologi
Ligger i
Springer kring
Anmärkning
Känns igen?
Jojo men
Alle bäve
Sefve.

LITTERÄRA AVDELNINGEN: SAMTTA 22

FÖRENINGENS NYA SÅNGBOK

S om sekreteraren upplyser om i "Sedan sist" har föreningen fått en sångbok, en förnämlig sak, till vilken Arkö, "Göken" Westling och Manne Langseth stått faddrar. Den innehåller sånger för Gamla Falukamrater, för Mora Bygdelag, där Arkö är bysman, och mer allmänna melodier.

När ni öppnar sångboken vid aftonlampan kommer ni att för-sjunka i ett gnlolande studium och vara oåtkomlig för familjen resten av kvällen. Författarna eller rättare sagt utgivarna har verkligen fått med en massa trevliga sånger och visor, sådana som är lätta att sjunga och roliga att kunna och ur en synpunkt sett är boken speciellt värdefull. Här finns på ett ställe samlade åtskilliga melodier och låtar från Dalarna, vilka försätter en dalkarl i förskingringen i en vemodig men mycket angenäm sinnesstämning. För att inte tala om en gammal bekant från många höstterminsavslutningar i läroverkets aula: Verbum caro factum est de virgine, verbum caro factum est de virgine Maria.

Sångboken var "av behovet påkallad" som det heter och nu återstår bara för oss falukamrater, som bor i Stockholm och som brukar vara med på sammanträdena, att bevisa sanningen i vad som sägs i företalet: att dalfolket är ett sjungande folk.

Ni andra, som bor ute i landet bör snarast skaffa er ett exemplar hos föreningens skattmästare och för hustru och barn på äkta dalmål stämma upp Knagg Britas vallåt, Ajö min di Kisti eller Oxbergsmarschen. Sångboken kan erhållas till ett pris av 1:50 kr., som insändes å föreningens postgirokonto nr 2583, Tomteboda.

B. B.

OM NI FLYTTAR så glöm inte att underrätta Skattmästaren om adressförändringen. Därigenom underlättar ni hans arbete samtidigt som ni förhindrar att meddelanden från föreningen till er kommer på villovägar. Adr. Gamla Falukamrater, Tomteboda.

SKATTMÄSTARENS BERÄTTELSE

Utdrag ur föreningen Gamla Falukamraters räkenskaper för
räkenskapsåret 1/1 1944—31/12 1944.

Balansräkning per den 31/12 1943.

Tillgångar:

Kontant i kassan	63:20
Bankräkningar	2,115:33
Postgirot:	
grundbelopp	5:—
enl. kapitalbeskedet den 31/12 1943	1,153:21
från Dr Skogs gravvårdskonto till Pg redo- visade ej överförda medel	378:02 1,536:23
Försvarsobligationer	5,000:—
	Kronor 8,714:76

Kapital och skulder:

Häradshövding Hj. Grönblads donationsfond	3,190:82
Ständiga medlemmars fond	550:—
Understödsfonden	487:52
Skuld till Falu Nya Boktryckeriaktiebolag	125:90
Disponibla medel	4,360:52
	Kronor 8,714:76

Inkomst- och utgiftsräkning 1/1 1944—31/12 1944.

Inkomster:

Årsavgifter	2,054:51
Ständiga medlemsavgifter	50:—
Räntor	225:50
Vinst å försålda sångböcker	58:08
Gåva till stipendiefonden från professor Dahl	200:—
Diverse inkomster	10:—
Minskning av disponibla medel	545:46
	Kronor 3,143:55

Utgifter:

Sammanträden	242:60
Porto, telefon, annonser m. m.	257:60
Stipendier m. m. till läroverket i Falun	600:—
Övriga gåvor	78:98
Gäster	33:75
Papper, stencil m. m.	44:38
Trycksaker	19:20
Diverse omkostnader	154:30
Överförda medel:	
Sångbokens lagerkonto	1,357:51
Diverse fonder	355:23
	Kronor 3,143:55

Balansräkning per den 31/12 1944.

Tillgångar:

Kontant i kassan	47:61
Bankräkningar	3,150:83
Postgiro:	
grundbelopp	5:—
enligt kapitalbeskedet den 31/12	195:19
Försvarsobligationer	5,000:—
1,763 ex. av sångboken à 77 öre	1,357:51
	Kronor 9,756:14

Kapital och skulder:

Häradshövding Hj. Grönblads donationsfond	3,286:38
Ständiga medlemmars fond	600:—
Understödsfonden	397:19
Stipendiefonden	300:—
Eget kapital:	
sångbokslagret	1,357:51
disponibla medel	3,815:06
	Kronor 9,756:14

Stockholm den 15 januari 1945.

Sven Bouvin.

I N M E M O R I A M

Efter en sprängningsolycka på Marma skjutfält avled den 21 december 1944 civilingenjören *Harald Asklund*, Stockholm. Han var anställd vid Vapenbyråns ammunitionssektion som sprängämnes- och ammunitionsexpert och föll på sin post, då han tillsammans med två medarbetare skulle pröva ett nytt sprängmaterial för arméns räkning.

Asklund fullgjorde sin maktpålgigande uppgift som ammunitionsexpert stillsamt och utan åthävor. I ett par års tid hade han varit sysselsatt med dessa farliga prov på skjutfältet. När han gick bort genom en olyckshändelse, som ingen kunde förutse, efterlämnade han ett stort tomrum på Vapenbyråns ammunitionssektion. Han var inte bara en skicklig fackman utan också en gedigen människa, som man kunde lita på. Vid sin död var Asklund 39 år gammal.

*

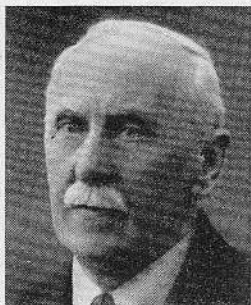
Den 25 oktober 1944 avled förre domkyrkosysslomannen *Hugo Berggren*, Västerås. Han var född 1870 i Säfsnäs och kom efter studier i Falun till Uppsala, där han 1893 avlade både teol. kand.- och folkskollärarexamen. Samma år prästvigdes han även och var i tur och ordning brukspredikant och folkskollärare vid Norn, andre komminister i Husby, biträdande pastor vid diakonianstalten Stora Sköndal samt kateket i Maria församling i Stockholm. 1910 kom han som komminister till Falun, där han senare också blev regementspastor. 1925 tillträdde han befattningen som domkyrkosyssloman i Västerås, varifrån han avgick på våren 1944. Därvid frambar biskop Cullberg församlingens tack för plikttroget och kärleksfullt arbete i kyrkans tjänst.

Om sin tid som skolmästare i Norn berättade Berggren i en

intervju i Västmanlands Läns Tidning strax före sin död: "Varje dag fick jag börja med att tvätta barnen rena. Sedan måste jag borsta deras tänder. Det skedde på initiativ av skolinspektören Leksell, som har äran av att ha infört tandvård i skolorna. Med sin fällkniv brukade han ta ut barnens lösa tänder. Pojkarna fick göra sig en decimeterlång pinne, varpå min hustru lindade en linnelapp om pinnarna, vilka så användes som tandborstar. Med tillhjälp av aseptinsvål och finstötta björkkol klarades proceduren. Det var ett bra sätt, fast nog tyckte jag det var kusligt, när inspektören använde porterbrytaren på sin kniv för att operera i skolbarnens mun."

*

Förre professorn vid Tekniska högskolan *Arvid Lindström* avled den 25 oktober 1944 i Nyköping. Han var född i Hedemora 1866, tog studenten i Falun 1885 och fil. kand.-examen i Uppsala 1889. För att skaffa sig ingenjörsutbildning genomgick han året därpå Örebro tekniska elementarskola. Omedelbart därefter anställdes han som provningsingenjör vid Aseas första verkstad i Arboga och när den flyttades till Västerås följde Lindström med och blev en av Aseas första konstruktörer av elektriska maskiner.

1904 kallades han som lärare till Tekniska högskolan. Som sådan var han ett oskrivet blad och mottogs med stor skepsis av eleverna. Men det dröjde inte länge förrän den förbyttes i entusiasm och hans forna elever minns nu med tacksamhet Lindströms undervisning. 1907 blev han ordinarie professor och 1916 återvände han till Asea som konsulterande ingenjör. I den befattningen stannade han tills hans pensionerades 1934.

Lindström var ledamot i Kungl. Vetenskapsakademien, hedersledamot i Ingenjörsvetenskapsakademien, hedersledamot vid Uppsala universitet och medlem i Gamla Falukamrater sedan 1926. Han anses som en av den svenska starkströmselektroteknikens pionjärer. Som människa var han fin och nobel, en person som man kunde se upp till.

F. häradsskrivare *Albert Fröman*, Enköping, avled den 28 november 1944. Han föddes i Mora 1862, där hans fader var häradsskrivare. 1884 tog han studenten i Falun och flyttade sedan till Västerås, där han anställdes på landskansliet.

1899 utnämndes Fröman till häradsskrivare i Trögds fögderi och där blev han bofast tills han 1929 uppnådde pensionsåldern.

Fröman var en hängiven älskare av landet och somrarna tillbragte han på sitt lantställe vid Ekolsund utanför Uppsala. Med idogt arbete i sin trädgård rekreerade han sig på fritiden och semestrarna och ända upp i hög ålder bibehöll han sig frisk och spänstig.

Den bortgångne var en god och hjälpsam människa, som gjorde sig mycket omtyckt. Han hörde till de äldsta Falukamraterna, blev medlem redan 1921.

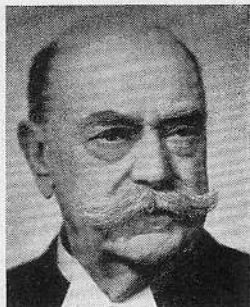
*

Bankkamrer *Erik Gunnar Murelius* avled den 24 april 1943 i Stockholm. Han var född i Särna som son till handlanden och bankkamreraren G. A. Murelius. Efter studier vid Falu läroverk genomgick han Bröderna Påhlmans Handelsinstitut och kom 1916 till Skandinaviska Banken, varefter han övergick till Svenska Handelsbanken. 1918 blev han kamrer vid kontoret i Avesta och 1920 föreståndare för Handelsbankens kontor i Ludvika, där han också under flera år var lärare i bokföring vid stadens yrkesskolor. 1934 erhöll han transport till huvudkontoret i Stockholm. Vid sidan av sin tjänst var han revisor i ett flertal företag både i Ludvika och Stockholm.

Murelius var en duglig och energisk bankman, omtyckt av såväl överordnade som kunder. I sin krafts dagar var han en hängiven friluftsmänniska, som så ofta tillfälle gavs, strövade omkring i skog och mark, antingen det nu gällde att plocka svamp eller jaga skogsfågel.

Den 9 november 1944 avled överintendenten *Axel Lagrelius* efter en långvarig sjukdom i sitt hem i Stockholm. Han var född i Karlanda i Värmland och fick som 20-åring anställning vid generalstabens litografiska anstalt, där han snabbt avancerade till föreståndare. Som energisk ledare av detta företag från 1894 till 1933 nedlade han utomordentliga förtjänster om den kemigrafiska reproduktionskonsten i vårt land. Dessa insatser belönades 1927 med ett hedersdoktorat vid Uppsala universitet. Han var även under många år chef för riksbankens sedeltryckeri och tog verksam del i bildandet av Esseltekoncernen 1913. 1920 utnämndes han till överintendent och var 1924—1936 finsk generalkonsul i Stockholm.

Han finansierade en rad naturvetenskapliga expeditioner: Nathorsts färder till de nordliga och Nordenskjölds till de sydliga polartrakterna samt J. G. Anderssons mångåriga forskningar i Kina. Han var skattmästare i Kinakommittén, i Egyptenkommittén och i Sällskapet Idun. 1926 erhöll han i Kina titulär mandarinvärdighet. Han sörjes närmast av maka, född Östergren, sonen, direktör Einar Lagrelius, chef för riksbankens sedeltryckeri, dottern Elsa, gift med ryttmästare Åke G. Wickman samt barnbarn.

*

Den 26 juni 1944 avled f. lektorn vid läroverket i Falun och hedersledamoten i föreningen Gamla Falukamrater *Emil Herlenius*. Han blev 76 år gammal. Herlenius härstammade från en värmländsk bruksägaräsläkt med gamla anor. 1908 utnämndes han till lektor i Falun där han stannade t. o. m. vårterminen 1933, då han avgick med pension. Han fullgjorde sin långa lärargärning utan en dags avbrott i tjänsten, vilket vittnar om hans järnhälsa och starka plikttrohet. Herlenius var högt värderad av sina lärarkamrater och uppbyggen av sina lärjungar, vilka han ägnade ett levande personligt intresse. Därför såg dessa i honom inte bara uppfostraren och läraren utan också

den gode vännen, med vilken de kunde umgås kamratligt. När de olika årgångarna ibland återvände till sin skolorstad för att jubilera försummade de aldrig att uppvakta sin gamle lärare.

Vid sidan av skolarbetet hann Herlenius med ett omfattande författarskap på det religions- och personhistoriska området. Genom sina anteckningar rörande adliga ätten Estenberg gav han Selma Lagerlöf uppslaget till hennes berömda roman *Anna Svärd*. Han medarbetade flitigt i Dalarnas Fornminnesförenings meddelanden, *Personhistorisk tidskrift*, "*Värmland förr och nu*" m. fl. publikationer. Efter slutad lärargärning bosatte han sig först i Västerås och sedan i Korstäppan i Leksand, där han avled. Emil Herlenius var en varmhjärtad och vänfast man med ett ridderligt och tolerant sinnelag. Hans minne kommer alltid att leva friskt hos alla de elever, som hade förmånen att undervisas av honom. Närmast sörjande är maka, född Billing, samt en dotter, gift med förste byråingenjören i telegrafstyrelsen G. Wahlström, och barnbarn.

*

1944 avled kapten *Sigurd Stumsner*, Falun. Han föddes 1895 i Stumsnäs, där hans fader var stationsskrivare. 1917 tog han studentexamen i Falun och fick sin officersfullmakt 1919.

Under så gott som hela sin militära bana ägnade han sig med lidelsefullt intresse åt signalväsendet och blev med tiden en av svenska arméns främsta experter på området. I många år verkade han som lärare på

Signalofficersskolan i Stockholm.

Vid tjänstgöring i Norrland under det första beredskapsåret råkade Stumsner falla av en häst. Olyckshändelsen torde ha lett till en hjärtåkomma, vilken blev så allvarlig att Stumsner förklarades dödsdömd. Men han hade en seg fysik, grundlagd sedan ungdomen bl. a. genom skidloppning och kunde de följande åren mer eller mindre regelbundet upprätthålla en halvtidstjänstgöring. Till sist besegrades han dock av sjukdomen.

Stumsner var mycket avhållen bland sina officerskamrater på Dalregementet.

Den 29 december 1944 avled i Vänersborg läroverksadjunkten *Johan Albin Rylander*. "Rylle" blev 86 år gammal. I 36 år, från 1887 till 1923, var han adjunkt vid läroverket i Falun. 1932 flyttade han från den stad, där han utträttat sit livsverk och bosatte sig i Vänersborg. I Vänersborg är han också begravnen.

Rylanders huvudämnen var matematik och fysik, men särskilt i yngre dagar undervisade han även i tyska och modersmålet. Rylander var ihågkommen och fruktad av många generationer läroverksungdom i Falun. Ingen kan förneka, att en originell personlighet och lärargestalt gick ur tiden med honom.

Se vidare Torsten Wigardts "Rylanderiana" på annan plats i publikationen.

*

1944 avled förre häradshövdingen *Birger Malmström* i Västerås. Han föddes i Gagnef 1866 och började efter juridiska examina sin tingstjänstgöring i Orsa. Därefter tjänstgjorde han i Hälsingland, Ångermanland, Medelpad, Stockholm (Svea hovrätt), Jämtland, Härjedalen, Lappland (han var några år häradshövding i Gällivare domsaga) och slutligen från 1922 i Västerås. När han 1936 avgick med pension kunde han se tillbaka på en 40-årig domareverksamhet. Redan 1921 blev han medlem i Föreningen Gamla Falukamrater.

Han hörde inte till de kverulanter, som brukar predika om den gamla goda tiden. Tvärtom ansåg han, att det var värre förr och som domare visste han ju vad han talade om. För 40 år sedan var rättsbegreppet bland folket i många avseenden oklarare än nu i varje fall norröver, ansåg han. Och unga obemedlade jurister hade det inte lätt på den tiden. Den som hade minsta anspråken på ersättning för arbetet, han hade mycket lättare att få förordnanden som notarie och domarbiträde än den, som måste leva på vad han förtjänade. Fick man mat och husrum för arbetet, var det storslaget. Somliga gick t. o. m. så långt att de betalade för tjänstgöringen.

Malmström var en kraftkarl, ännu på gamla dar vid piggt humör och full vigör.

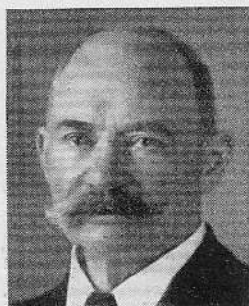

1943 avled skogskarlen och Falukamraten *Ossian Tigerström*, chef för Strömbacka Bruks A.-B. och A.-B. Iggesunds Bruk. Under mer än 40 år som ledare för dessa företag gjorde han här en märklig skogsmannainsats. Han hyste ett levande intresse för skogen, dess utveckling och folk. Han kände sin personal, sina kamrater och medarbetare, arrendatorer, körare och huggare. För dem alla var han

en god vän och kamrat.

Han hade en speciell förmåga att förstå och värdesätta andras synpunkter och förslag, som gjorde honom omtyckt och värderad av alla. Han hade ett utpräglat sinne för sparsamhet och sund ekonomi och de skogar han förvaltade är det vackraste minnesmärket över hans liv.

*

Den 21 juni 1943 avled förre landsfiskalen i Rättvik *Jonas Tellander* i en ålder av 83 år.

Tellander tog studenten i Falun 1881 och blev 1888 länsman i Rättvik, där han stannade ända tills han 1925 tog avsked från tjänsten.

Han var en av Rättviks mest kända och framträdande personer, hade en mängd kommunala uppdrag. Bl. a. var han kommunalstämman ordförande i över 40 år och under en lång tid även föreståndare för Svenska Handelsbankens avdelningskontor i Rättvik.

Tellander var ett verkligt spänstfenomen. Om somrarna kneipade han energiskt och gjorde långa simturer på Siljan, där man kunde se honom långt ut till sjöss, flytande på rygg, med de vita, imponerande mustaschernna pekande mot skyn. Simturerna höll han på med ända upp i 80-årsåldern. På vintrarna vistades han också ofta ute på Siljan, där han företog långa utfärder på skridsko.

Den 11 januari 1945 avled på Södersjukhuset i Stockholm förre läroverksadjunkten *Alexis Karlinder*. Han var västmanlänning och gick i skola först i Enköping, sedan i Västerås, där han tog studenten 1885, samtidigt som bl. a. Karlfeldt. 1889 avlade han fil. kand.-examen i Uppsala och tjänstgjorde åren 1894—1903 vid läroverket i Falun. Från 1908 till sin pensionering 1928 verkade han vid Kungsholmens realskola i Stockholm.

Karlinder var inte bara en god Falukamrat och hedersledamot i föreningen som han tillhörde sedan 1921. Han var också med i Arosbröderna och publicerade i dess skriftserie *Arosiana* under årens lopp en rad intressanta uppsatser om skollivet i Västerås under äldre tid. Dessutom tillhörde han föreningen Enköpingskamraterna, bland vars stiftare han räknas.

Mest känd torde han ha varit som fornminnesvän och om sin hemsocken Altuna publicerade han många uppsatser, som behandlade socknen i förhistorisk tid. Alla hans forskningar var grundliga och vederhäftiga, hans stil präglades av enkelhet och klarhet.

Karlinder efterlämnar bilden av en gedigen och vänfast person.

*

Den 15 november 1943 avled fabrikör *Gösta Johansson*, Falun. Efter skolgång i läroverket inträdde han i sin faders möbelfirmer. Där stannade han ända till sin bortgång.

En tid praktiserade han i Tyskland och företog förresten senare ännu en utlandsresa i samband med en sångarfärd till Wien. Gösta Johansson var nämligen en framstående sångare och fungerade under många år som kassör i Dalarnas Kvartettsångarförbund.

Sången och hemmet upptog största delen av hans fritid. Politiska och kommunala uppdrag överlät han åt andra att klara upp.

Han var sedan många år "Falukamrat".

1944 avled stiftssekreteraren *Enar Sahlin*, Stockholm. Han föddes i Vika i Dalarna och tog studenten 1911 i Falun. Samma år kom han till Uppsala, där han avlade jur. kand.-examen 1919. I Uppsala tjänstgjorde han först en kort tid som e. o. landskanslist vid länsstyrelsen, varpå han kom till Stockholm som amanuens i skolöverstyrelsen. Ecklesiastikdepartementet blev hans hemvist ända tills han 1942 utsågs till stifts-

sekreterare. Han har tjänstgjort i kammarkollegiet och nedre justitierevisionen. Tidvis var han biträdande föredragande och extra föredragande i regeringsrätten. 1939 utnämndes han till e. o. 1:e kanslisekreterare. Från 1919 tjänstgjorde han också i Stockholms stads konsistorium, vilket sedermera ombildades till Stockholms domkapitel. Och då domkapitlet försvann samtidigt som Stockholm blev eget stift gjordes Sahlin till stiftssekreterare. Från 1927 var han kyrkonotarie i Matteus församling men hann också med att sitta i olika kommittéer och delta i kyrko- och prästmöten. Sedan 1930 var han medlem i Gamla Falukamrater.

Sahlin var en duktig amatörfotograf. Han älskade fåglarna, blommorna och naturen.

*

Bankkamreraren *Rolf Granlund* avled den 28 oktober 1943 i Sävsjö i Småland, 46 år gammal.

Han föddes i Falun och tog studenten i Falu läroverk 1916. Först blev han tjänsteman i Kopparbergs Enskilda bank, där han stannade till 1923, då han övergick till Göteborgsbankens kontor i Falun. 1929 flyttades han som kamrer till bankens kontor i Älvdalen och 1937 blev han kamrer och

föreståndare för Göteborgsbanken i Smedjebacken.

I Smedjebacken hade han flera förtroendeuppdrag. Han var bl. a. ledamot av kyrkorådet och kassör för kyrkokassan. Men framför allt var Granlund en oerhört uppskattad sällskapsbroder,

glad och trevlig. För musik hyste han ett lidelsefullt intresse och utvecklade framstående sångaregenskaper, bl. a. som medlem av Smedjebackens manskör.

*

Grosshandlaren *Per H. Holmberg* avled den 16 juli 1943 i Stora Tuna. Där föddes han också 1872. 1882 sattes han i läroverket i Falun och tog studenten tio år senare. Han slog genast in på affärsbanan och var i ett 20-tal år bosatt i Stockholm. 1939 återvände han till sin födelsebygd.

Holmberg hörde till föreningens allra äldsta medlemmar. Han blev medlem i juni 1921 och var alltså med ända från början.

*

För elegant

kemisk tvätt anlita

MASTERS

Kungsgatan 28, Stockholm

M E D L E M S F Ö R T E C K N I N G

Styrelse:

Ordförande: överstelöjtnant Arv. M. Collén.

v. Ordförande: byråassistent Gustaf Fredenholm.

Sekreterare: gatuskr. Nils Gottliebson.

Skattmästare: aktuarie Sven Bouvin.

Klubbmästare: doktor Erik Frisell samt utan särskild funktion: civilingenjör Gösta de Maré, lektor Manne Langseth och redaktör Bernt Bernholm (red. för föreningens publikation).

Supplicanter: aukt. revisor Sven Påhlgren och doktor Erik Ewans.

Revisorer: bankkamrer Erik Nilsson-Hiort och banktjänsteman Gunnar Vange.

Revisorissupplicanter: läroverksadjunkt H. Rudén och byråsekreterare Nils Yngström.

Valnämnd: riksbanksrevisor K. M. Erlandsson, tandläkare Carl Svärström, polisintendent Georg Thulin och redaktör Hildur Krantz. Supplicanter: assessor Erik Björkman och civilingenjör Håkan Ekwall.

*

Hedersledamöter:

Dahl, Hjalmar, professor, *Stockholm*.
Engström, Karl, poststationsföreståndare, *Dala-Husby*.

Eriksson, Bernhard, f. d. landshövding, *Stockholm*.

Erlandsson, Karl Magnus, riksbanksrevisor, *Stockholm*.

Frisell, Gösta E. G., direktör, *Falun*.

Jobs, Anders, musikdirektör, *Falun*.

Litström, Sigurd, byrådirektör, *Stockholm*.

Nylund, David Filemon, f. d. rektor, *Eskilstuna*.

Rudin, G. A., fil. kand., f. d. adjunkt, *Stockholm*.

Sahlin, Enar, fil. dr, f. d. lektor, *Stockholm*.

Sefve, Ivar, fil. dr, rektor, *Göteborg*.

Staaff, Erik, fil. dr, f. d. lektor, *Stockholm*.

Ström, Sam, hovrättsråd, *Stockholm*.

Westholm, Alfred, fil. dr, f. d. lektor, *Falun*.

Vikar, Anders, fil. dr, rektor, *Falun*.

Wilkenson, Wilken, grosshandlare, *Vikarbyn*.

Ledamöter:

Där annorlunda icke angives, är adressorten *Stockholm*.

Tecknet * anger att vederbörande är ständig ledamot.

Adolphson, Karl, advokat, *Hälsingborg*, f. 84

Ahlgren, Henrik, agronom, f. 90

Alm, Bertil, tjänsteman, *Klinten*, f. 85

Almqvist, Gunnar, civilingenjör, f. 11

Almqvist, Kurt H., fil. mag., *Uppsala*, f. 12

Aminoff, Ivar, major, *Södertälje*, f. 79

Andersson, Adil J., distriktsveterinär, *Svärdsjö*, f. 94

Andersson, P. Arthur, telegrafkommissarie, *Gävle*, f. 81

Andersson, Gustaf L., 1:ste telegrafassistent, f. 79

Anderstedt, Erik Arvid, grosshandlare, *Norrviiken*, f. 92

- Arfwedson, Chr. Louis G.*, bergsingenjör, *Lidingö*, f. 88
- Arfwedson, Fritz*, länsassessor, f. 95
- Arkö, Ernst*, disponent, f. 87
- Arkö, Richard*, ingenjör, f. 81
- Axelsson, K. Nils*, civilingenjör, *Djurs-holm*, f. 01
- Backlund, K. Oskar M.*, revisor, f. 97
- **Bannbers, Ola*, amanuens, f. 87
- Barkman, Karl Erik*, ingenjör, f.
- Barreus, Valentin*, regementsläkare, *Falun*, f. 04
- **Bengtsson, Erik*, distriktslantmätare, *Orsa*, f. 83
- **Berg, Ernst*, provinsialläkare, *Storvik*, f. 90
- Bergh, Folke*, civilingenjör, *Långshyttan*, f. 09
- Bergh, Sigvard*, jur. kand., f. 12
- Berggren, Erik*, tandläkare, *Västerås*, f. 07
- Berggren, Nils*, advokat, *Ängby*, f. 08
- Berggren, Torsten*, tandläkare, *Bor-länge*, f. 02
- Berglund, August*, bankkamrer, *Lek-sand*, f. 87
- Berglund, Gustaf V.*, postassistent, *Falun*, f. 01
- Berglund, Karl Joh.*, f. d. stadsveteri-när, *Gävle*, f. 62
- Berglöf, Åke*, mejerikonsulent, *Jönkö-ping*, f. 13
- Bergman, Egon R. W.*, kriminalkon-stapel, f. 04
- **Bergman, Gunnar*, bankdirektör, *Vä-nersborg*, f. 99
- Bergstrand, Paul*, överläkare, *Kol-mårdssanatoriet*, f. 87
- Bergström, Arthur R.*, byrådirektör, f. 88
- Bergström, Gustaf A.*, jur. kand., di-rektör, *Äppelviken*, f. 00
- Bergström, Stig*, kammarskrivare, *Nockeby*, f. 07
- Berndt, Carl Rudolf*, bankdirektör, *Jönköping*, f. 95
- Bernholm, Barbro*, f. Holmquist, fru, f. 17
- Bernholm, Bernt*, redaktör, f. 14
- Bimer, Vilhelm G.*, reklamchef, f. 05
- Björklund, Einar*, ingenjör, *Nynäs-hamn*, f. 91
- Björklund, Gustaf A.*, grosshandlare, f. 96
- Björklund, Ruth*, fru, *Uppsala*, f.
- Björkman, Erik K. V.*, assessor, f. 10
- Björkman, Ragnar A.*, civilingenjör, f. 18
- Björling, Hjalmar G.*, försäkringsin-spektör, *Uppsala*, f. 90
- Björlingsson, Hilding*, avdelningschef, *Smedslätten*, f. 77
- **Björn, Hilding*, tandläkare, *Djurs-holm*, f. 07
- Bladin, Ernst H.*, f. d. postassistent, *Mullsjö*, f. 65
- Blidberg, C. Einar*, kapten, *Älsten*, f. 06
- **Blidberg, Stellan*, inspektör, f. 05
- Blomgren, Gustaf*, distriktsveterinär, *Arvika*, f. 87
- **Blomqvist, C. Georg*, notarie, *Abra-hamsberg*, f. 15
- Blomqvist, Hans*, landskontorist, *Falun*, f. 01
- Blomqvist, Rune*, odont. kand., f. 19
- Boberg, Anders*, folkskollärare, *Enske-de*, f. 01
- Boberg, Ferdinand*, arkitekt, f. 60
- Boberg, Sven*, försäljningschef, f. 84
- **Boëthius, Axel*, professor, *Göteborg*, f. 89
- Boëthius, Edvard S.*, kontraktsprost, *Norberg*, f. 78
- Borner, Eric*, civilingenjör, *Harnäs*, f. 91
- Borner, Gunnar F.*, lasarettsläkare, *Växjö*, f. 85
- Bouvin, Sven E. H.*, fil. kand., aktu-arie, f. 02
- Brandberg, Ejnar T.*, ingenjör, *Skog-hall*, f. 01
- **Brandberg, Gunnar*, kamrer, *Falun*, f. 89

<i>Brandberg, Harald E.</i> , konstnär, f. 99	<i>Eckerbom, Hans</i> , med. kand., f. 17
<i>Breine, Viktor</i> , bankkamrer, <i>Avesta</i> , f. 86	<i>Edemalm, Hans</i> , tandläkare, <i>Falun</i> , f. 17
<i>Breitholtz, Valdemar</i> , revisor, <i>Falun</i> , f. 03	<i>*Edlund, Carl E.</i> , disponent, <i>Borås</i> , f. 80
<i>Briandt, V. Manne</i> , 1:ste baningenjör, f. 79	<i>Eklund, Erik</i> , fil. kand., folkhögskollärare, <i>Sörvik</i> , f. 04
<i>Britth, Gunnar</i> , sekreterare, <i>Ängby</i> , f. 95	<i>Eklund, P. K. Olof</i> , stadsrevisor, <i>Örebro</i> , f. 91
<i>Brodin, Anders</i> , postmästare, <i>Karl-skoga</i> , f. 86	<i>Ekman, Georg V.</i> , tandläkare, <i>Sandviken</i> , f. 00
<i>Brodin, Arne</i> , civilekonom, f. 13	<i>Ekstrand, Anders</i> , tjänsteman, <i>Trelleborg</i> , f. 14
<i>Brolin, Conrad S.</i> , apotekare, <i>Lövånger</i> , f. 99	<i>Ekström, Gunnar</i> , komminister, <i>Rättvik</i> , f. 93
<i>Brunstedt, Sven</i> , distriktschef, <i>Malmö</i> , f. 86	<i>Ekström, Martin</i> , fil. kand., folkhögskollärare, <i>Hemse</i> , f. 91
<i>Carlbom, Gösta</i> , ingenjör, <i>Borlänge</i> , f. 19	<i>Ekwall, Håkan</i> , civilingenjör, f. 19
<i>Carlbäck, Arne</i> , kapten, f. 01	<i>Elfving, Thore</i> , civilingenjör, <i>Nockeby</i> , f. 01
<i>*Carlgren, Elis</i> , f. d. häradshövding, <i>Dala-Husby</i> , f. 71	<i>Elg, Ingjald</i> , kapten, <i>Härnösand</i> , f. 06
<i>Carlgren, Tor A. G.</i> , försäljningschef, <i>Hjorthagen</i> , f. 00	<i>Elvback, S. Harald</i> , köpman, <i>Dala-Husby</i> , f. 06
<i>Carlgren, A. Waldemar</i> , bergsingenjör, <i>Hagalund</i> , f. 69	<i>Englund, Wesley</i> , överstelöjtnant, <i>Vaxholm</i> , f. 89
<i>*Carlgren, Wilhelm</i> , f. d. linjedirektör, <i>Falun</i> , f. 75	<i>Enochsson, Ernst A.</i> , domprost, <i>Västerås</i> , f. 91
<i>Carlsson, Otto</i> , direktör, <i>Fagersta</i> , f. 92	<i>Envall, Petrus V.</i> , fil. dr, rektor, <i>Falun</i> , f. 89
<i>Classen, Lilly</i> , f. Westergren, fru, <i>London</i> , f. 83	<i>Eriksson, E. Gustaf</i> , diplomingenjör, <i>Söderhamn</i> , f. 88
<i>Collén, Arvid M.</i> , överstelöjtnant, f. 78	<i>Eriksson, G. F. (Gusten)</i> , bankdirektör, <i>Falun</i> , f. 91
<i>Dahl, Nils H.</i> , kapten, f. 12	<i>*Eriksson, Karl</i> , professor, f. 92
<i>Dahl, Waldemar O.</i> , lektor, <i>Djurs-holm</i> , f. 83	<i>Eriksson, C. Sigurd</i> , lektor, <i>Örebro</i> , f. 89
<i>Dahlblom, Hugo</i> , sjökapten, <i>Saltsjö-baden</i> , f. 86	<i>Erikson, E. Thure</i> , tandläkare, <i>Falun</i> , f. 96
<i>Dahlin, G. Elis</i> , lektor, f. 99	<i>Eriksson, Walle</i> , skeppsmäklare, f. 93
<i>Dahlöf, Tell</i> , redaktör, f. 12	<i>Erlandsson, Sven G. G.</i> , leg. läkare, f. 96
<i>Dahlqvist, Oscar</i> , resebyråtjänsteman, <i>Paris</i> , f. 14	<i>Ervæus, Erik R. V.</i> , leg. läkare, <i>Enskede</i> , f. 96
<i>Dahlström, Helge</i> , jur. kand., <i>Traneberg</i> , f. 14	<i>Esseen, Georg P.</i> , korrespondent, <i>Hofors</i> , f. 94
<i>Davidsson, Sigfrid</i> , bergsingenjör, <i>Ås-hammar</i> , f. 88	<i>Fahlkrantz, Ture A.</i> , ombudsman, <i>Riksbys</i> , f. 97
<i>Difs, Hans</i> , med. dr, f. 04	
<i>Dikman, N. Harald</i> , redaktör, f. 98	

- Fahlroth, Allan*, länsbokhållare, *Falun*, f. 08
- Fahlvik, A. Olof*, ingenjör, *Falun*, f. 81
- Fahlvik, Gunnar*, tandläkare, *Kumla*, f. 14
- Falck, Berndt T.*, forstmästare, *Ämotfors*, f. 96
- Fejmert, Erik*, ingenjör, *Nyköping*, f. 89
- Fernqvist, Lars Gunnar*, jur. kand., f. 11
- **Fernström, Erik*, direktör, f. 88
- Fernström, Frans G.*, direktör, *Falun*, f. 86
- Fernström, John*, direktör, f. 91
- Flodström, A. Engelbrekt*, överstelöjtnant, *Kiruna*, f. 96
- **Fogelberg, Henrik*, förvaltare, *Daglösen*, f. 74
- Forsberg, Gösta N.*, ekonomichef, *Vansbro*, f. 95
- **Forsgren, Erik A.*, överläkare, *Svenshögen*, f. 96
- **Forsmark, Ernst*, överläkare, f. 71
- Forssberg, K. Ivar*, köpman, f. 85
- Forssell, Gunnar*, tandläkare, *Borgholm*, f. 00
- Forssling, Petrus*, kamrer, *Falun*, f. 78
- Forssman, Ingvar*, tandläkare, *Karlstad*, f. 15
- Fredenholm, Gustaf*, byråassistent, *Åkers-Runö*, f. 93
- Fredenholm, John F.*, c. o. kammar-skrivare, *Karlstad*, f. 17
- Frieberg, J. Axel*, major, *Uddevalla*, f. 96
- Frieberg, Torsten*, med. dr, lasarettsläkare, *Malmö*, f. 84
- Frisell, Axel*, korrespondent, *Falun*, f. 88
- Frisell, Bengt*, ingenjör, *Falun*, f. 19
- **Frisell, Erik G.*, leg. läkare f. 13
- Frykholm, Fredrik*, direktör, *Abrahamsberg*, f. 91
- Gezelius, Birger L. E.*, advokat, *Falun*, f. 94
- Gjöres, Axel*, statsråd, generaldirektör, *Äppelviken*, f. 89
- Gobom, Nils E.*, fil. dr, landsbibliotekarie, *Linköping*, f. 89
- Gottfarb, Bertil*, disponent, *Djursholm*, f. 09
- Gotthard, Josef*, leg. läkare och tandläkare, f. 94
- Gottliebsson, Nils E.*, gatussekreterare, f. 09
- **Graab, Anders L.*, direktör, *Jönköping*, f. 93
- Granander, John E.*, kamrer, f. 87
- Granath, E. Paulus*, läroverksadjunkt, *Uppsala*, f. 88
- Granberg, Otto*, läroverksadjunkt, *Arvika*, f. 87
- Granholm, Axel M.*, f. d. generaldirektör, f. 72
- Grindal, Arne*, kapten, *Orsa*, f. 94
- Gripenskiöld, Henrik*, underinspektör, *Änge*, f. 91
- Gruvstad, Anders*, civilingenjör, *Umeå*, f. 17
- Grönblad, Signe*, fröken, *Falun*, f. 78
- Gunnarsson, Nils-Erik*, tandläkare, *Smedjebacken*, f. 15
- Göransson, Curt*, kapten, f. 09
- Göransson, Erik T.*, överstelöjtnant, f. 76
- Göransson, Gustaf E.*, köpman, f. 81
- Göransson, Ivar H.*, bankkamrer, *Råsunda*, f. 77
- Göransson, J. Henrik*, byråchef, f. 92
- **Görs, Eric*, veterinär, *Borlänge*, f. 91
- Hægermark, John R.*, distriktsveterinär, *Enköping*, f. 79
- Haglund, Johan*, provinsialläkare, *Ludvika*, f. 76
- Hallberg, Casimir*, kapten, *Hammarby*, f. 82
- Halldén, Erik*, advokat, *Norrköping*, f. 04
- Halldén, Olle*, gymnastikdirektör, *Kiruna*, f. 10
- Hallin, Sven*, jägmästare, *Bjurholm*, f. 83

- **Hamberg, Harald*, direktör, *Göteborg*, f. 91
- Hammarström, Axel B.*, postdirektör, *Linköping*, f. 87
- **Hanson, Ivar*, civilingenjör, *Saltsjö-Duvnäs*, f. 85
- Hanson, Lennart H.*, direktör, *Djurs-holm*, f. 86
- Hanze, Thorsten K. J.*, major, *Linköping*, f. 97
- Hasselgren, Johannes*, bokhandlare, f. 82
- Hasselrot, Berndt*, fänrik, *Linköping*, f. 20
- Hedberg, Gustaf*, stadsläkare, *Sundsvall*, f. 88
- Hedberg, John K.*, konstnär, *Falun*, f. 95
- Hedblom, Georg*, kamrer, *Falun*, f. 94
- Hedblom, Olle*, bankkamrer, *Ludvika*, f. 99
- Hedbys, Johan*, provinsialläkare, *Sölvesborg*, f. 95
- Hedström, Helmer E. L.*, bergsingenjör, f. 99
- Hellman, Lars*, teknolog, *Falun*, f. 22
- **Hemström, David*, provinsialläkare, *Motala*, f. 90
- Herdin, Anders C. G.*, disponent, *Göteborg*, f. 70
- Herdin, Bengt*, direktör, f. 04
- **Herdin, John B.*, bankkamrer, *Djurs-holm*, f. 91
- Herdin, Nils*, ingenjör, *Falun*, f. 16
- Herdin, Olle*, kontorschef, *Falun*, f. 14
- **Herdin, Sievert*, fabrikör, *Falun*, f. 71
- Herdin, Yngve D.*, bankkamrer, *Mora*, f. 80
- Hermansson, Eric*, leg. läkare, f. 04
- Hessner, L. Otto*, bankdirektör, *Nyköping*, f. 81
- Hilde, Gunnar*, jägmästare, *Särna*, f. 89
- Hinnerson, Gösta Hj. V.*, fil. kand., kriminalöverkonstapel, *Traneberg*, f. 96
- Hinnerson, G. W. Mauritz*, major, *Göteborg*, f. 94
- Hising, Einar V.*, distriktslämmätare, *Hedemora*, f. 87
- **Hising, K. Ivar*, direktör, f. 89
- Hjelm, Bertil*, lantmätare, *Västerås*, f. 10
- Hollström, Einar F.*, med. dr, docent, f. 09
- Holmin, Erik*, apotekare, *Falun*, f. 79
- Holmqvist, Ernst J.*, landssekreterare, *Västerås*, f. 87
- Holst, Hans*, civilingenjör, f. 19
- v. Homeyer, Otto*, löjtnant, f. 11
- Hultman, Albert*, provinsialläkare, *Bureå*, f. 95
- Hytte, Pontus*, civilingenjör, *Abrahamsberg*, f. 88
- Hård, Lars V.*, skogsförvaltare, *Orsa*, f. 94
- Hård, Ture*, byrådirektör, f. 86
- Hårleman, Carl*, kapten, *Saltsjöbaden*, f. 86
- Högberg, Bengt*, civilingenjör, *Abrahamsberg*, f. 18
- Högberg, Gullan*, f. Krutmeyer, Fru, *Abrahamsberg*, f. 20
- Ihrfelt, Helge*, landsfiskal, *Köping*, f. 02
- Jacobson, Nils A.*, bankkamrer, *Falun*, f. 69
- Jansson, Georg*, landsfiskal, *Smedjebacken*, f. 02
- Jansson, J. Ivar*, tandläkare, *Malung*, f. 08
- Jernberg, Göran H. S.*, civilingenjör, *Bofors*, f. 91
- Johansson, Georg*, direktör, *Falun*, f. 91
- Johansson, J. Bertil*, postkontrollör, *Gävle*, f. 84
- Johansson, Klas F.*, 1:ste telegrafassistent, f. 87
- Johansson, Lennart*, bokförelse, *Falun*, f. 91
- Jonell, Filip*, advokat, *Malung*, f. 98

- Jonsson, J. Gabriel, läroverksadjunkt, f. 87
- Järta, K. Fredrik, löjtnant, f. 69
- Järve, Paul A., postmästare, Borgholm, f. 89
- Jönsson, Adolf, bankkassör, Falun, f. 93
- Jönsson J. Erik V., civilingenjör, Alsten, f. 92
- Kallin, Erik, civilingenjör, Saltsjö-Duvnäs, f. 05
- Karlemark, Åke, fänrik, Söderfors, f. 21
- Kellgren, Bo, länsbokhållare, Gävle, f. 02
- Kihlstedt, Ragnar E. H., tandläkare, f. 06
- Kjersén, K. Elis, kapten, Västerås, f. 89
- Kling, Carl A., med. dr, professor, f. 79
- Klingberg, Axel Th., civilingenjör, Enköpings, f. 96
- Krantz, Birger, apotekare, f. 15
- Krantz, Hildur I., fil. kand., redaktör, Djursholm, f. 14
- Krantz, J. Einar, direktör, Djursholm, f. 78
- Kull, Karl-Erik, veterinär, Borlänge, f. 11
- Kyhle, Joël, grosshandlare, f. 86
- Lagergren, K. Helmer, f. d. postmästare, Falun, f. 62
- Landberg, A., distriktsingenjör, Skara, f.
- *Landberg, Erik, direktör, f. 87
- Landberg, Georg, rektor, Uppsala, f. 97
- Landberg, Ivar B. F., tandläkare, f. 91
- Landberg, Ollars Erik, annonschef, f. 91
- Landor, Erland, lantmästare, Uddeholm, f.
- Lange, Per Gustaf, löjtnant, f. 17
- Langseth K. Manne, lektor, Södertälje, f. 93
- Larsson, Anders, läroverksadjunkt, Borlänge, f. 82
- Larsson, G. Adolf, kamrer, Hägersten, f. 88
- Larsson, Nils S., civilingenjör, f. 09
- Lidbeck, Olle V., reklamchef, Lidköping, f. 96
- Lien, Martin, lektor, Örebro, f. 90
- Lindberg, Oskar F., professor, f. 87
- Lindeman, A. E., distriktsveterinär, Hede, f. 08
- Linder-Bernestam, Arne A., avdelningschef, Kolsva, f. 05
- *Linder, Bertel, direktör, f. 92
- Lindenberg, Nils, förvaltare, Hudinge, f. 94
- Lindgren, Dora, operasångerska, f.
- Lindgren, Patrik, direktör, Falun, f. 03
- Lindholm, John, grosshandlare, f. 77
- Lindström, K. John H., direktör, f. 92
- Lindström, Sture, byråchef, f. 99
- Lindwall, Nils B., kontrolltjänsteman, Forshaga, f. 01
- *Ljungqvist, Gustaf, civilingenjör, f. 82
- Ljungqvist, Seth, överingenjör, f. 80
- Ljusterdahl, Ewert, adjunkt, Arvika, f. 99
- Lodin, Herman, leg. läkare, Uppsala, f. 17
- *Lorenus, C. F., direktör, Gnesta, f. 91
- Lund, J. Olof, överingenjör, Bromölla, f. 96
- Lundberg, Hans F. N., sekreterare, f. 10
- Lundberg, Ragnar, byråchef, f. 05
- Lundeberg, Nils, civilingenjör, Alsten, f. 90
- Lundquist, O. Ryno, undervisningsråd, Nockeby, f. 91
- Lundström, G. Cyrus, direktör, Örebro, f. 95
- Lunell, Bertil, teol. kand., folkskollärare, Uppsala, f. 01
- Lybeck, Carin, f. Frisell, fru, Falun, f. 17
- *Lyckholm, Gustaf, härads-skrivare, Köping, f. 66
- Långberg, Daniel, postkontrollör, f. 95
- Löfgren, Bo, direktör, f. 15

<i>Löfgren, Erik H.</i> , bankkamrer, <i>Orsa</i> , f. 93	<i>Nordell, Gunnar</i> , lektor, <i>Eskilstuna</i> , f. 97
<i>Löfquist, Helge</i> , bergsingenjör, <i>Filipstad</i> , f. 96	<i>Nordin, E. Gösta</i> , försäkringstjänsteman, f. 06
<i>de Maré, Gösta</i> , civilingenjör, f. 94	<i>Nordlöf, J. Anshelm</i> , f. d. rådman, <i>Lidingö</i> , f. 68
<i>de Maré, Samuel</i> , advokat, <i>Göteborg</i> , f. 64	<i>Nordström, Gösta</i> , civilingenjör, f. 98
<i>Mattsson, Eric H.</i> , radiokommissarie, f. 99	<i>Norelius, Arne</i> , ingenjör, <i>Falun</i> , f. 02
<i>Mellqvist, Martha</i> , farm. stud., <i>Falun</i> , f. 20	<i>Norelius, Einar</i> , konstnär, f. 00
<i>Modin, Sigurd</i> , köpman, f. 98	<i>Norell, Ebba</i> , f. <i>Cederberg</i> , fru, f. 10
<i>Mogensen, Fredrik</i> , tekn. dr, bergsingenjör, <i>Ludvika</i> , f. 04	<i>Norsbo, Hans J:son</i> , konstnär, f. 97
<i>Mogensen, J. Patrik</i> , distriktslantmätare, f. 93	<i>Nybelius, Gunnar</i> , fil. mag., <i>Örebro</i> , f. 09
<i>Mogensen, Mogens</i> , arkitekt, <i>Hälsingborg</i> , f. 00	<i>Nyholm, John M.</i> , gruvingenjör, <i>Dala-Finnhyttan</i> , f. 89
<i>Mogensen, Ove</i> , civilingenjör, <i>Falun</i> , f. 92	<i>Nylén, Axel</i> , f. d. landsfiskal, <i>Svärd-sjö</i> , f. 67
<i>Morén, Karl E.</i> , civilingenjör, <i>Smedslätten</i> , f. 72	<i>Ogander, Erik</i> , försäkringstjänsteman, f. 00
<i>Munktel, Henrik</i> , jur. dr, professor, <i>Uppsala</i> , f. 03	<i>*Ohlson, Agard</i> , tandläkare, <i>Rättvik</i> , f. 06
<i>Münnich, Georg</i> , leg. läkare, f. 03	<i>Olausson, Per-Olof</i> , agronom, <i>Räsunda</i> , f. 00
<i>Münnich, Harald</i> , kontorschef, <i>Karlstad</i> , f. 01	<i>*Olhans, Lars R.</i> , silversmed, <i>Falun</i> , f. 20
<i>Münnich, Ivar</i> , civilekonom, <i>Skelleftehamn</i> , f. 14	<i>*Olsson, O. Daniel</i> , flottningsschef, <i>Orsa</i> , f. 89
<i>*Myring, Karin E.</i> , f. Westling, civilekonom, f. 16	<i>Olsson, David</i> , riksbanksrevisor, <i>Gävle</i> , f. 87
<i>Möller, Herman G.</i> , direktör, <i>Söderhamn</i> , f. 82	<i>Olsson, Ernst Sixten</i> , postexpeditör, <i>Korsnäs</i> , f.
<i>*Nauckhoff, Gunnar Fr.</i> , överste, <i>Uppsala</i> , f. 81	<i>Persson, Eric</i> , länsjägmästare, <i>Gävle</i> , f. 96
<i>Nenzell, Gustaf</i> , civiljägmästare, <i>Äppelviken</i> , f. 13	<i>Persson, Erik Gösta</i> , tandläkare, <i>Köping</i> , f. 12
<i>Nilsson-Hiort, Axel</i> , civilingenjör f. 84	<i>Persson, Paul</i> , handelslärare, f. 94
<i>Nilsson-Hiort, Erik E.</i> , bankkamrer, <i>Äppelviken</i> , f. 91	<i>Petersohn, Eskil</i> , postkontrollör, <i>Smedslätten</i> , f. 85
<i>Nilsson-Hiort, Karl N.</i> , disponent, f. 82	<i>*Petrini, Henrik</i> , f. d. lektor, f. 63
<i>*Nisser, William</i> , disponent, <i>Grycksbo</i> , f. 82	<i>Pettersson, Fritz Bernhard</i> , färghandlare, <i>Falun</i> , f. 95
<i>Nisses, P. Viktor</i> , tandläkare, <i>Sundsvall</i> , f. 02	<i>Pettersson, Karl O.</i> , 1:ste kontorsskriver, <i>Amäl</i> , f. 88
	<i>*Pettersson, Primus</i> , järnhandlare, f. 79
	<i>*von Post, Fredrik</i> , kassör, <i>Köping</i> , f. 81

- Pousette, Sigurd*, korrespondent, *Falun*, f. 92
- Prag, Anders (Storanders)*, f. d. 1:ste marinläkare, *Malmö*, f. 73
- Prag, Anders R. (Lillanders)*, 1:ste marinläkare, *Karlskrona*, f. 98
- Price, Arthur*, distriktslantmätare, *Vansbro*, f. 89
- **Påhlgren, Sven E. P.*, civilekonom, aukt. revisor, f. 09
- Ramström, Sven*, överste, f. 86
- **Ranström, Petrus*, provinsialläkare, *Eskilstuna*, f. 81
- Rehde, Sigfrid*, tandläkare, *Falun*, f. 98
- Roland, M. Hugo S.*, intendent, *Marmåkeren*, f. 83
- **Romson, Janne*, f. d. rektor, *Mora*, f. 73
- Romson, Karl E.*, stadsingenjör, *Uppsala*, f. 85
- Romson, Mats*, direktörsassistent, *Stocksund*, f. 12
- Ros, Einar G.*, skogsförvaltare, *Sölje*, f. 83
- Roth, C. R. K.*, major, *Västerås*, f. 73
- Rudén, Hartvig*, fil. lic., f. 88
- Rundblad, Tore*, pälstdjursuppfödare, *Ornäs*, f. 02
- Ryde, Waldemar*, kamrer, f. 92
- Rönström, Lars O. G.*, civilingenjör, *Karlstad*, f. 11
- Rörmy, Erik*, försäkringsråd, f. 85
- Sahlin, K. Olof*, direktör, *Motala verkstad*, f. 92
- Sahlin, Sigurd G.*, kapten, f. 90
- Sahlström, Nils F.*, 1:ste läkare, *Umedalen*, f. 95
- Salwén, E. Rikard*, f. d. överste, *Falun*, f. 73
- Sandberg, Gustaf H.*, aukt. revisor, f. 88
- Sandgren, Arvid*, kamrer, *Grycksbo*, f. 89
- Scheibal, Margit*, f. Anderson, fru, *Djursholm*, f. 10
- Schelin, Victor*, landsfiskal, *Säter*, f. 93
- Schenström, Ferdinand L.*, överstelöjtnant, *Uppsala*, f. 60
- **Schmidt, Carl Ch.*, byråchef, f. 93
- Schultz, Ragnar*, intendent, *Sandviken*, f. 01
- Schwartz, Hans H.*, postkontrollör, *Ålsten*, f. 95
- Schwartz, Sven G.*, direktör, *Djurs-holm*, f. 91
- Schäder, Sven E.*, civilingenjör, f. 16
- Selldén, Harald*, f. d. brandchef, f. 89
- Sernander, C. Fabian*, ingenjör, *Kvarnsveden*, f. 91
- Sidenvall, Karl J. F.*, kommerseråd, *Djursholm*, f. 78
- Sieurin, S. Emil*, överingenjör, *Djurs-holm*, f. 77
- **Sivert, Einar*, kammarrättsråd, f. 93
- Sjödahl, Nils L.*, lektor, *Falun*, f. 91
- Sjödén, Birger*, överläkare, *Vagnhärads*, f. 01
- Sjödén, Walfrid*, kamrer, *Äppelviken*, f. 90
- Sjögren, Bertil*, *Falun*, f. 11
- Sjögren, Gösta*, civilingenjör, *Ångby*, f. 06
- Sjöström, Karl-Erik*, leg. läkare, *Uppsala*, f. 13
- Skarstedt, Uno*, redaktör, f. 93
- Skog, R. Leon*, postkontrollör, *Falun*, f. 87
- Skoglund, Karin B.*, barnträdgårdslärlarinna, *Falun*, f. 21
- Skoglund, Simon*, komminister, f. 99
- Sohlberg, K.*, civilingenjör, f. 78
- Solders, E. Severin*, rektor, f. 93
- Sonne, Erik*, landsfiskalsaspirant, *Falun*, f. 19
- Sparr, Lars*, kapten, *Orsa*, f. 65
- Spross, Gustaf*, postmästare, *Äppelviken*, f. 87
- Stahre, Nils E.*, läroverksadjunkt, *Enköping*, f. 82
- Steffenburg, Alf*, tjänsteman, *Göteborg*, f. 96

<i>Steffenburg, Rolf</i> , bankdirektör,	<i>Tallberg, Carl A.</i> , överingenjör, <i>Horn-</i>
f. 86	<i>dal</i> , f. 92
<i>Steffenburg, Will</i> , intendent, <i>Göteborg</i> ,	<i>*Tersmeden, Albin</i> , räntmästare, f. 75
f. 91	<i>Tham, Carl Henrik</i> , civilekonom, taxe-
<i>Stenberg, John</i> , tandläkare, <i>Ockelbo</i> ,	ringsrevisor, <i>Kristianstad</i> , f. 12
f. 01	<i>Tham, Rickard M.</i> , civilekonom, f. 10
<i>Stenberg, Karl E.</i> , gruvingenjör, f. 86	<i>Thelin, C. Gustaf</i> , postkontrollör, <i>Ös-</i>
<i>*Ström, J. Axel</i> , köpman, <i>Falun</i> , f. 85	<i>tersund</i> , f. 93
<i>Ström, David A.</i> , 1:ste revisor, f. 88	<i>Thelin, John L.</i> , ingenjör, <i>Gävle</i> , f. 95
<i>Ström, Karl-Ivar</i> , <i>Ektorp</i> , f. 07	<i>Thofelt, Axel</i> , kamrer, f. 05
<i>Sundberg, Erik A.</i> , ingenjör, <i>Falun</i> ,	<i>Thorbjörnson, Bengt</i> , bergsingenjör,
f. 08	f. 91
<i>Sundberg, Erik</i> , bankkamrer, <i>Orsa</i> ,	<i>Thorell, Åke</i> , hovrättsassessor, <i>Ålsten</i> ,
f. 94	f. 06
<i>Sundberg, Robert</i> , bergsingenjör, <i>Bo-</i>	<i>Thorshund, Per</i> , fil. dr, <i>Danderyd</i> ,
<i>fors</i> , f. 98	f. 00
<i>Sundelin, Carl</i> , civilingenjör, f. 84	<i>Thulin, Georg</i> , polisintendent, <i>Smed-</i>
<i>Sundqvist, Edvin</i> , teknolog, <i>Råsunda</i> ,	<i>slätten</i> , f. 02
f. 17	<i>Thunander, Folke G.</i> , disponent, <i>Gus-</i>
<i>Sundstén, Per G.</i> , läroverksadjunkt,	<i>tafs</i> , f. 03
<i>Ångby</i> , f. 03	<i>Thunell, Axel L.</i> , grosshandlare, f. 84
<i>Sundstén, Åke</i> , direktörsassistent,	<i>Thunström, Josef M.</i> , bankkamrer,
<i>Härnösand</i> , f. 09	<i>Södertälje</i> , f. 96
<i>Svedelius, Thor A. H.</i> , kommandör-	<i>Tiberg, Erik H. R.</i> , kapten, f. 08
kapten, f. 95	<i>Tidgren, Sven T.</i> , försäkringstjänste-
<i>Svensson, Olle</i> , teknolog, <i>Falun</i> , f. 20	man, f. 07
<i>*Svärdström, Carl</i> , tandläkare, f. 94	<i>Tillegård, Paul A.</i> , leg.*läkare, <i>Smed-</i>
<i>Svärdström, Svante</i> , landsantikvarie,	<i>slätten</i> , f. 12
<i>Falun</i> , f. 06	<i>Tiller, A. G.</i> , f. d. missionär, <i>Toftbyn</i> ,
<i>*Swedberg, Sven A.</i> , landssekreterare,	f. 1
<i>Umeå</i> , f. 94	<i>*Tolerus, Hugo</i> , tandläkare, <i>Västan-</i>
<i>Sylvan, Margareta</i> , f. Wälinder, konst-	<i>fors</i> , f. 95
när, <i>Traneberg</i> , f. 15	<i>Torssell, Carl Gustaf</i> , ingenjör, f. 75
<i>Sättermark, K. Ivar</i> , korrespondent,	<i>Torsell, Robert</i> , docent, <i>Utluna</i> , f. 93
<i>Vikmanshyttan</i> , f. 07	<i>Treffenberg, Ernst</i> , advokat, <i>Djurs-</i>
<i>Söderbaum, Carl-Emil</i> , driftchef,	<i>holm</i> , f. 68
<i>Trollhättan</i> , f. 98	<i>Troëng, N. Daniel G.</i> , advokat, f. 90
<i>Söderbaum, C. F.</i> , civilingenjör, f. 80	<i>Troili-Sundqvist, Sven A. U.</i> , köp-
<i>Söderbaum, P. H.</i> , provinsialläkare,	man, f. 08
<i>Piteå</i> , f. 97	<i>Trotzig, Peter</i> , dr, ingenjör, <i>Freiberg</i> ,
<i>Söderbaum, Vilhelm</i> , f. d. 1:ste stads-	<i>Tyskland</i> , f. 86
läkare, <i>Tällberg</i> , f. 74	<i>*Tysklind, Carl</i> , tandläkare, <i>Falun</i> ,
<i>Söderberg, Erik G.</i> , distriktslantmäta-	f. 02
re, <i>Sundsvall</i> , f. 91	<i>Törneman, Birgit</i> , f. Rönström, fru,
<i>Söderlund, Birger</i> , direktör, f. 79	f. 14
<i>*Söderlund, Gustaf</i> , direktör, f. 90	<i>Törnqvist, Osvald</i> , köpman, <i>Falun</i> ,
<i>Södervall, Georg</i> , bankkamrer, f. 82	f. 93

- *Uhlemann, Stig W., leg. läkare, f. 10
 Ulfwi, Volrat, advokat, f. 92
 Undén, Erik, skogsförvaltare, Näs, f. 82
 Valentin, Arvid, distriktschef, överste-
 löjtnant, f. 83
 Vange, Alrik, jägmästare, Lycksele, f. 84
 *Vange, Gunnar, banktjänsteman, f. 08
 Vällfors, Erik, fabrikör, Falun, f. 96
 Vällfors, Olle, ingenjör, Skellefte-
 hamn, f. 94
 Wahlberg, Ernst, kammarrättsråd, f. 84
 Wahlman, L. J., f. d. professor, Stock-
 sund, f.
 Wahlström, Gunnar, köpman, Åkeshov, f. 90
 Wahlström, Rolf H., civilingenjör, Åkeshov, f. 88
 Wallenström, Axel F., f. d. bankdirek-
 tör, Arvika, f. 75
 Wallenström, Bengt H., läroverks-
 adjunkt, Oskarshamn, f. 87
 Wallenström, P. Gustaf, f. d. bank-
 direktör, Uppsala, f. 78
 Wallenström, Karl A., f. d. landsfiskal, f. 73
 Wemqvist, Thore G. B., postdirektör, Göteborg, f. 81
 *Werner, Ragnar, direktör, Paris, f. 85
 Wersäll, Claës, löjtnant, f. 17
 Werthén, Hans L. O., civilingenjör, f. 19
 Westerlund, C. Oscar, riksbanksrevi-
 sor, f. 78
 Westgren, Georg, riksbanksdirektör, Malmö, f. 91
 *Westholm, Alfred D., docent, f. 04
 Westling, Emil, direktör, Falun, f. 85
 *Westling, Gösta Z., direktör, Haga-
 lund, f. 88
 Westling, J. G. Herbert, tygingenjör, f. 81
 Westling, Lennart, DSI, Hagalund, f. 12
 Westlund, Axel, syssloman, Falun, f. 95
 Westlund, H. Edwin, överlärare, Fa-
 lun, f. 91
 Westman, N. G. Harald, major, Falun, f. 75
 Wetterberg, Tord E., postassistent, Traneberg, f. 12
 Wickström, Lars T. A., fil. kand., in-
 tendent, f. 03
 Widmark, Olof F., överste, Hemme-
 stavik, f. 69
 Wigardt, Gösta, kyrkoherde, Gagnef, f. 94
 Wigardt, Torsten, redaktör, Falun, f. 08
 Wiklund, Axel, disponent, Vad, f.
 *Wiman, E. Gabriel, överingenjör, Svanöbruk, f. 90
 *Wiman, Gösta, skogschef, Ockelbo, f. 90
 Winbladh, Birger, major, Falun, f. 77
 Winbladh, Folke M., kapten, Hallsta-
 hammar, f. 79
 Winbladh, Ragnar, tekn. dr, Nockeby, f. 07
 Windahl, Carl-Ewert, leg. läkare, Gö-
 teborg, f. 08
 Yngström, Carl J., bergsingenjör, Domnarvet, f. 17
 Yngström, Margit, f. Nordenström, fru, Domnarvet, f. 15
 Yngström, Nils, byråsekreterare, f. 10
 Zethelius, L. Magnus, med. dr, lasa-
 rettsläkare, Falun, f. 92
 *Zettersteén, K. V., f. d. professor, Uppsala, f. 66
 Zettervall, Gunnar, landskanslist, Fa-
 lun, f. 08
 Ählén, Teodor, redaktör, f. 92
 Åkerberg, Teodor, fil. dr, Halmstad, f. 75
 *Åkerblom, Folke, grosshandlare, Noc-
 keby, f. 82
 Åkerblom, H. G. Torsten, kamrer, Ångby, f. 06

<i>Åkerlund, Henrik</i> , fl. lic., <i>Lidingö</i> ,	f. 14	<i>Östberg, Axel</i> , redaktör, <i>Falun</i> ,	f. 94
<i>Asbrink, Sven</i> , bankkamrer, <i>Falun</i> ,	f. 98	<i>Östergren, Karin</i> , musikdirektör, <i>Solna</i> ,	f. 17
<i>Aselius, K. Gunnar</i> , kamrer	f. 92	<i>Östergren, Torsten</i> , kamrer, <i>Falun</i> ,	f. 08
<i>Åslund, Gabriel</i> , tandläkare, <i>Skönsberg</i> ,	f. 09	<i>Östling, Jos. Th.</i> , köpman, <i>Falun</i> ,	f.
<i>Åsryd, Gustaf</i> , revirförvaltare, <i>Ludvika</i> ,	f.	<i>Östling, Karl Janne</i> , tandläkare, <i>Fagersta</i> ,	f. 13
<i>Öhman, Nils G.</i> , advokat,	f. 00	Summa 527.	
<i>Öhrn, Gunnar A.</i> , bryggmästare, <i>Köping</i> ,	f. 81	Stockholm den 29/3 1945.	

Stadshotellet + Falun

rekommenderar sina vackra rum och goda bäddar

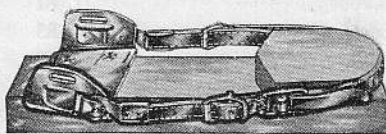
Sällskapsrum * Gott bord * Billiga priser

Utvärdshuset Kullen

stadens enda sommarrestaurant

Telefon Namnanrop Stadshotellet

HÅSJÖ bindningen

En förstklassig bindning med kraftiga beslag, effektiv inställningsanordning för tåjärnen och dubbelsydda kromlädersremmar.

Finnes i järn- och sportaffärer

JOFA - Jonssons Fabriker A-B - Malung

Barkens Sågverks Aktiebolag

Vad

Tillverkning av sågade och
hyvlade trävaror samt monteringsfärdigt trähusmaterial

Gamla och unga "Falu Kamrater"

i Falun ha numera elpisar i sina
kök - God ekonomi - Ökad hygien

Strömleverans

1892 30.000 kWh
1944 15.180.000 kWh

Elverket - Falun

Skoglund & Olssons Upplag A.-B.

Erik Anderstedt * Stockholm

Lager o. kontor: S. Mälarstrand 5

Telefon 44 05 35 växel

Lager för bl. a. följande industrier:

A.-B. Skoglund & Olsson, Gävle: Gjutgods

Brukskoncernen A.-B., Fagersta: Sten- och smidesredskap

F:a G. Aug. Norberg, Motala: Handredskap

A.-B. Järnförädling, Hälleforsnäs: Galv. båtsmide

Necke Verkstäder Nossebro: Galv. sopkärl etc.

Hults Bruks A.-B. o. A.-B. Forserums Yxfabrik: Yxor etc.

A. Portströms Smidesverkstad, Gävle: Trädgårdsredskap, cykelställ etc.

Placera Edra *lån* i sparbanken

Sparbanken arbetar med minsta möjliga **vinstmarginal** och kan därigenom erbjuda de förmånligaste lånevillkor

Kopparbergs läns Sparbank

Bo bra och billigt

bo på

HOTELL ASTORIA

Ät bra och billigt

ät på

**RESTAURANT
GRUVSTUGAN**

Åsgatan 27, Falun

Tel.: Namnanrop Hotell Astoria

I över 50 år

ha falubor och andra gått till

Axel Johanssons

när det varit fråga om

Möbler - Mattor Gardiner

**A-B Axel Johanssons
Möbleringsaffär**

Kungl. Hovleverantör

Falun - Ölandsgat. 5

Filial Stora Torget

Krantz' Blomsterhandel

Kungl. Hovleverantör

FALUN, Svärdsjögatan 22-24 (invid Lasarettet)

Åsgatan 25 (mitt emot Grand) - Telefon 422

Postgiro 88450

Blommor - Kransar - Buketter

Medlem av Blomsterförmedlingen

A-B Nyhammars Bruk - Nyhammar

Tillverkar:

Malmseparatorer - Kul- och Rörkvarnar - Malmkrossar
Flotationsapparater - Skakbord - Transportrullar
Luftlokomotiv - Malmvagnar - Tackjärnsgjutgods
Plåtarbeten - Svetsningsarbeten - Elektriska Trefas-
motorer - Byggnadssnickrier m. m.

Införda offert

Telefon Grangärde 1 och 35

Gösta F. Lindströms *Affärsbyrå*

Etabl. 1916 - FALUN - Tel. 111

Förmedlar köp och försäljningar av fastigheter - Egendomar
Affärer - Skogar - Skogsavverkningar m. m. - *Utför* Auk-
tioner - Boutredningar - Värderingar av stadsfastigheter
och skogsegendomar - *Ombesörjer* alla slags Försäkringar
och Hyresförmedlingar

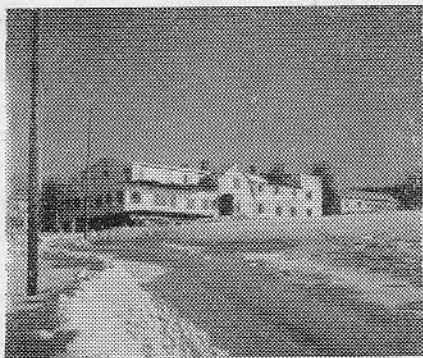
Utomordentligt låga försäkringspremier
tillämpas av

Kopparbergs läns Brandstodsbolag

Grundat 1846 - Huvudkontor: Trotsgatan 22-24 FALUN - Telefon 403

Innan Ni tecknar

en brandförsäkring, efterhör våra villkor hos socken-
ombuden eller direkt hos huvudkontoret. Ombud för
brandbolaget finnas inom alla länets kommuner.

Pensionat

Lerdalshöjden

265 meter över havet, 100 meter över Siljan. Platsens förnämsta läge med milsvid utsikt. **Nyligen fullbordad stor om- och tillbyggnad** som givit avsevärt ökade utrymmen i matsal, sällskapsrum, gillestuga, samt nya gästrum med direkt utgång till takterass. 35 rum. Alla bekvämligheter. Telefon Rättvik 205

Innehavare Sten Hagberg

I vår högmoderna atelier, försedd med den nutida fototeknikens modernaste och yppersta apparatur, samt fackutbildad, yrkesskicklig personal kunna vi garantera

ännu bättre polyfoto

Specialitet: Brudpar, Porträtt, Gruppfoto

Polyfoto

Fisktorget, Falun - Telefon 2089

ALLTING på sin rätta plats

och rätta platsen för Edra trycksaksbeställningar är Falu Nya Boktryckeri Aktiebolag: boktryckeri, tidningstryckeri, klichéanstalt, bokbinderi, kon-torsbokfabrik, kartongfabrik, påsfabrik och stämpelfabrik

Prisbelönta arbeten

Falu Nya Boktryckeri A-B

Telefon 1791, 1792, växel

*Sober elegans och
förnämliga
kvaliteter*

äro utmärkande för
våra kläder

*Välj det rätta –
välj Eder ekipering från*

WESTLINGS

Slaggatan 13, FALUN
Etabl. 1874

**Sport-, Jakt-
och Fiske-
utrustningen**

köper Ni bäst i
Specialaffären

SPORT-DEPÔTEN

Stora Torget, Falun
Telefon 93, 2482

Hotell
Siljansborg
Rättvik

Telefon Namnanrop:
Siljansborg

**Antika
möbler**

Silver, Tenn, Glas,
Porslin, Kristallkronor,
Gamla Plåtmynt m. m.
säljes billigt

**Fahléns
Antikaffär**

Södra Mariegatan 11
Telefon 371 - Falun

INNEHÅLL

	Sid.
Presentation	3
Från "Kronprinsen till Spegelsalen"	5
25-årsjubileet på Grand	14
Tidningsartikel gav upphov till svensk storindustri	15
Vad statistiken berättar om Gamla Falukamrater	17
Rylanderiana	24
"Offrande" abiturient anhölls av polisen	28
Emil Herlenius stormästaren i den illustra PPV-orden	31
Sanningen om Sokrates mun eller näsa	32
Joel Ursilus	34
"Skägg-Lalla"	35
Ett minne och en vädjan	37
Den siste av sin stam	38
"Pjoppen"	39
Sedan sist	40
Geografi för Wilke	42
"Hets" på 1920-talet	42
Föreningens nya sångbok	43
Skattmästarens berättelse	44
In memoriam	46
Medlemsförteckning	56

200-årig tradition förpliktar!

En arbetarstam med pappersmakarkonsten i blodet sedan generationer i förening med en maskinell utrustning på höjden av modernitet svarar för produktens höga kvalitet – Vårt tillverkningsprogram sträcker sig från finaste skriv- och tryckpapper till säckpapper och kristidens speciella produkt, spinnpapper – "Grycksbo Björnsäck" för gengasved och kol är en pålitlig reservtank för våra dagars "svarta bensin"

Falukamrater, efterfråga produkter från Grycksbo!

Grycksbo Pappersbruk Aktiebolag

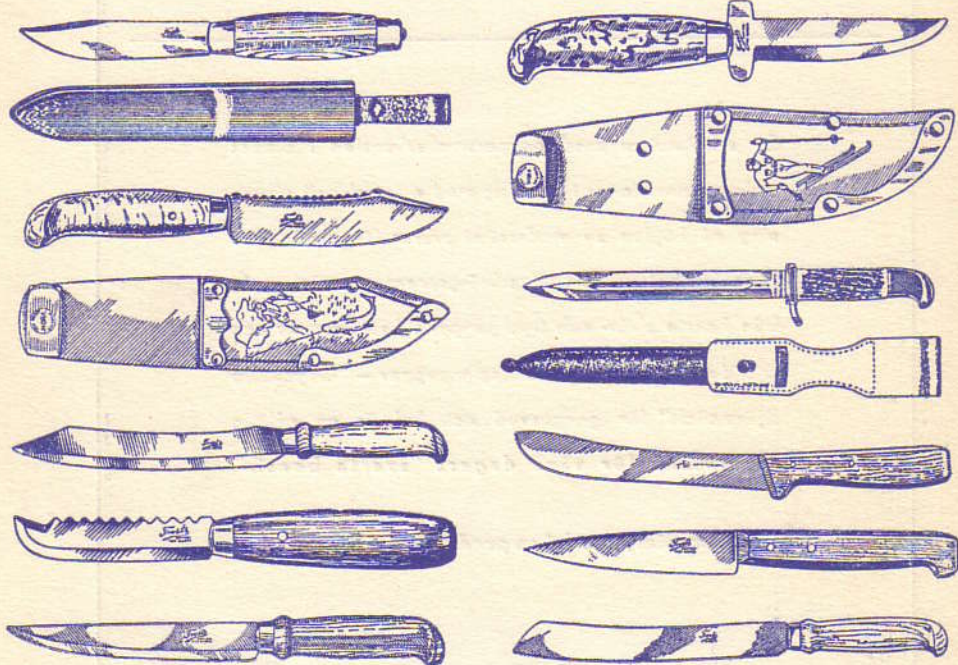
Postadress: Grycksbo

Telefon Falun "Grycksbo Pappersbruk"

Frosts

rostfria knivar med skärpa

Världsberömd kvalitet

Ändamålsenliga typer och modeller för jakt, sport och fiske, hushåll och yrken

Frosts knivar

säljas i landets ledande sport- och järnaffärer